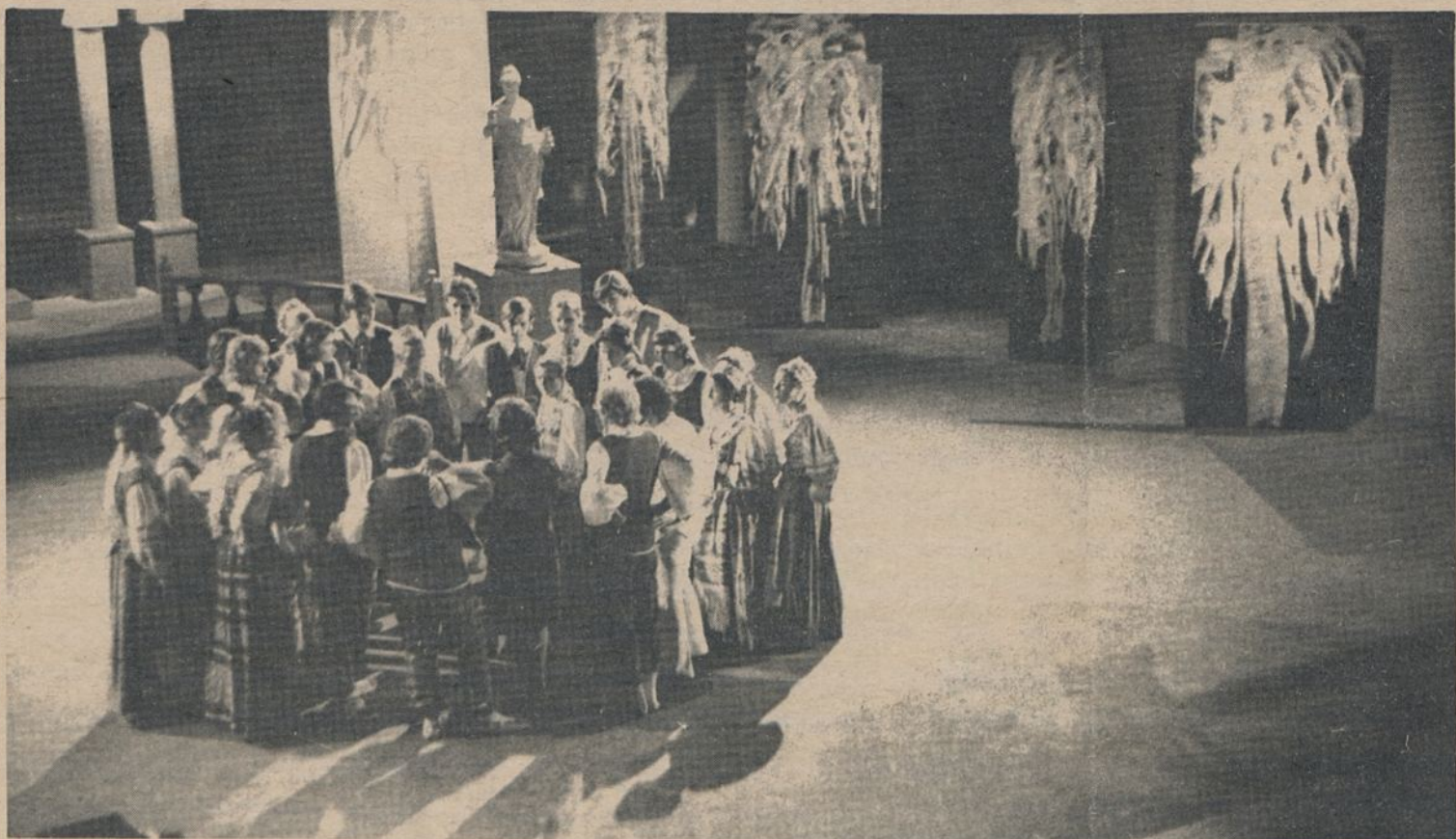

"Nemuno" šokėjai Sao Paulo televizijos stoty tariasi su programos vedėjais Vasario 16 pasirodymui.

A. Saulaičio nuotrauka

POMPIDOU ŠANSAI

Kairiųjų koalicijai laimėjus daugumą
Prancūzijos parlamente

Jei patikėti nuotaukų tyrinėtojams, Prancūzijos seimo rinkimus kovo 4 ir 11 dienomis turėtų laimėti socialistų-komunistų koalicija, turinti surinkti apie 47% visų balsų. Tuo tarpu gaulistai gali tikėtis daugiausia 36%. Tačiau ir kairiesiems laimėjus daugumą seime, valstybės prezidentu ir toliau pasiliks Pompidou, panašiai kaip Nixonas turi valdyti su demokratų dauguma kongrese. Tačiau kas įmanoma Amerikoje, sunkiai prieinama Prancūzijoje.

Reikia atsiminti, kad Prancūzijos konstituciją buvo specialiai sukurta de Gaulle asmenybei, už kurį, anot J. P. Sartre, net pats Dievas buvęs kuklesnis. Konstitucija duoda labai didelės teisės prezidentui, kuris renkamas 7 metams, atseit, dar turėtų likti valdžioje iki 1976 metų. Prezidentas paskiria savo nuožūra ir ministrų pirmininką. Seimas tačiau gali privesti tą atsistatydinti, pareikšdamas jam nepasitikėjimą. Seimas taip pat gali atvesti pasiūlytą biudžetą, palikdamas valdžią be lėšų. De Gaulle manė, kad jei jis bus išrinktas prezidentu, jis gaus daugumą ir seime, kas pasirodė ir teisinga. Tačiau Pompidou nėra de Gaulle, jis neturi to charizmos, be to, kraštas pergyvena palyginti ramaus gerbūvio laikotarpį, kada griežtas vadas nereikalingas, kada tauta nori daugiau kontroliuoti savo pačios valdžią.

Ta nuotauka tur būt daugiausiai nulėmė Pompidou prestižo sumažėjimą. Prie to prisidėjo ir kai kurie skandalai, metų šešėlių vyriausybei. Socialistai, vadovaujami Francois Mitterrand ir komunistai, vadovaujami Georges Marchais, pirmą kartą po 1930 metų sudarę Liaudies Frontą, tą nuotauka sumaniai išnaudojo reikalaudami pakeitimu, tačiau be didesnės skriaudos kam nors asmeniškai. Paskutiniuoju laiku pasmarėjus kapitalų bėgimas

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

iš Prancūzijos duoda dar daugiau vandens kairiųjų malūnui.

Tokiu būdu prielaida, kad kairieji rinkimus laimės, yra galimybių ribose. Ką tokiu atveju darys prezidentas Pompidou? Jis turi penkias galimybes:

1. Paskirti kairiųjų kandidatą nauju ministru pirmininku ir pasitenkinti daugiau ar mažiau tik prezidento reprezentatinėm pareigom, laukdamas geresnės progos bei tautos nuotaukų pasikeitimo visos savo galios panaudojimui;

2. Jis gali paleisti seimą ir paskelbti naujus rinkimus. Tą jis gali padaryti sykiu metuose, tačiau toji priemonė netenka prasmės, jei tautos nuotaukos nepasikeis;

3. Jis gali paskirti naują premjerą iš savo aplinkos, leisti seimui pareikšti jam

nepasitikėjimą ir po to paskelbti naujus rinkimus;

4. Pompidou gali pats atsistatydinti ir paskelbti naujus prezidento rinkimus. Jei jis juos laimės, jo autoritetas bus didesnis kaip dabar. Pompidou taip gali visai pasitraukti iš politikos. Taip padarė pats de Gaulle ir buvo tautos dar kartą pašauktas. Pompidou to tačiau negali tikėtis.

5. Pagaliau neiškus konstitucijos 16-tas straipsnis leidžia prezidentui valdyti savo dekretais, jei "konstitucinės institucijos negali normaliai veikti". Pompidou davė suprasti, kad jis gali griebtis to metodo, nes kairiųjų laimėjimas gali atnešti "ūkinį chaosą" ir "nutraukti laisvą gyvenimo būdą."

Dėl viso to daugumas stebėtojų sutinka su New York Times C. L. Sulzbergerio pareikšta nuomone, kad kairiesiems laimėjus "visko galima tikėtis."

Lietuvos Diplomatinijos Šefo S. Lozoraičio žodis

Vasario šešioliktoji, Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukaktis buvo laisvoje Lietuvoje tikra tautos šventė. Daug aplinkybių padarė galimą mūsų valstybės atkūrimą. Pirmąjį pasaulinį karą laimėjo demokratinės valstybės. Demokratijos principai, kuriais buvo pagrįsta jų vidaus santvarka, pasidarė žymia me laipsnyje taip pat tarptautinės politikos veiksmu. Viena tų principų išraiška buvo Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento Wilsono paskelbta tautų apsisprendimo teisė, kuria einant kiekviena civilizuota tauta gali atsiskirti nuo valstybės prie kurios priklauso ir tapti nepriklausoma.

Greta viso to, tačiau, Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymui pirmoji, sprendžiamoji aplinkybė bu

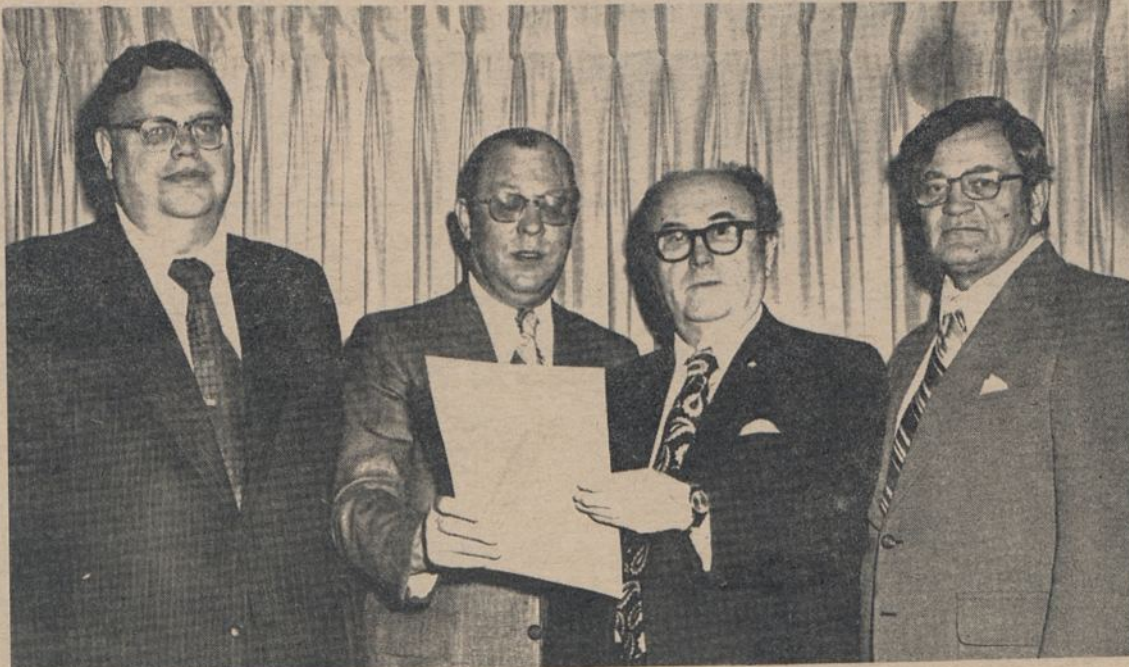
jos ir pasiryžimas pačiai tvarkyti savo gyvenimą. Visa tai buvo patvirtinta ir įrodyta nepriklausomybės laikais tautos vieningu darbu, praturtinusiu mūsų dvasinį ir materialinį gyvenimą. Štai kodėl vasario šešioliktoji buvo ir yra visos tautos šventė.

Šiandieną Lietuvos nepriklausomybė yra svetimųjų prievarta sunaikinta, prieš tautos valią ir priešingai bet kuriems teisės bei teisingumo nuostatom. Tačiau tikras pirmiausias nepriklausomybės pagrindas — tautos prigimtis, jausmai, sugebėjimai, pasiryžimas saugoti ir ginti iš džiios praeities paveldėtas tradicijas palieka kaip būvę.

Sava kalba, kultūra, tautinis solidarumas, patriotizmas, tikėjimas yra tos vertybės, kurias tauta išlaikė šimtmečių eigoje, išugdė savo valstybėje ir saugo dabar net sunkiausiomis sąlygomis. Praėjusių metų Lietuvos jaunimo sąjūdis kilęs Lietuvos laisvės obalsiu, tai akivaizdžiai parodo. Jį ir dabar su užuojauta primena Vakarų viešoji nuomonė.

Šia proga aš pagarbiai paminiau mirusius tada Lietuvos laisvės varden ir nukentėjusius dėl savo patriotinių jausmų.

Lietuvos valstybės atstatymas 1918 m. nebuvo atsitiktinis įvykis, bet neišvengiamas istorinės plėtoties padarinys. Jis atidarė naują Lietuvos istorijos tarpsnį, kuris nėra baigtas ir negali būti svetimos prievartos nutrauktas. Jis tėra sustab-

Allegheny apskrities komisijonieriai įteikia ALT vicepirmininkui P. Dargiui Vasario 16 proga priimtą rezoliuciją. Iš kairės: Thomas J. Foerster, Leonard C. Staisey, Povilas Dargis ir dr. William R. Hunt.

VOKIETIJOS KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ RŪPESČIAI

ALG. TOLVYDIS

Lietuvių priežodis gana vaizdžiai apibūdina pralaimėjusių nuotauką: mūsų liaudies išmintis sako, kad ant palinkusios šakos visos ožkos lipa. . . . Vokietijos krikščionys demokratai atsistūrė po parlamento rinkimų pralaimėjimo panašioje būklėje. Mums, žinoma, dėl to galva neskaudėtų, jei Vokietija būtų Pietų Amerikoje ar Pietų Afrikoje. Bet Vokietija yra Lietuvos pašonėje, ir jos politika mums svarbi, nes nuo Vokietijos politinių klaidų nukenčia ir Lietuva.

Po pralaimėjimo tuoj ieškoma kaltininkų. Žinoma, kas gi bus didieji kaltininkai, jei ne partijos vadai. Vokietijos krikščionys demokratai veikia politikoje dviem organizacijom: CDU ir CSU. Pirmieji reiškiasi besveik visoje laisvojoje Vokietijoje, antrieji tik Bavarijoje. Pirmųjų vadai R. C. Barzel, antrųjų F. J. Strauss. Parlamente abi partijos sudaro vieną frakciją. Tos frakcijos pirminkas yra R. C. Barzel. Jis buvo išrinktas abiejų partijų kandidatų į kanceliarius. Jis yra opozicijos vadas ir atsakingas prieš abi

dytas.

Mes tikime, jog smurtu negalima pasiekti jokios tautų sugyvenimo problemos sprendimo. Kaip lygiai negalima nuslopinti nei visuotinio siekio įvykdyti žmogaus teisių respektavimą, nei ypač tautų valios būti nepriklausomoms.

Tai, kas sovietų skelbiama Lietuvoje apie tautų santykių galutinį sutvarkymą komunistinėje santvarkoje, yra priešinga tikrovei: ši problema ne tik nėra išspręsta, bet ji sovietų prievartos pasėkoje yra atvira ir įskaudinta ir tegalės būti sutvarkyta susigrąžinant nepriklausomybę tams tautoms, kurios, kaip Lietuvos, jau yra apsisprendusios, o kitoms — laisvai pasinaudojant apsisprendimo teise.

Reikšdamas šias mintis ir įsitikinimą, kad Lietuvos teisė į nepriklausomybę atstatymą bus įvykdyta, širdingai sveikinu Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir savo vardu lietuvius ir lietuvės krašte ir užsienyje.

partijas dėl vedamos politikos.

CSU po rinkimų jautėsi savotiška laimėtoja. Ji Bavarijoje surinko 55,1% balsų. Palyginti su 1969 m. rinkimais, ji pagerino savo pozicijas 0,7%. Jei CDU vadai būtų pagerinę rinkimų rezultatus atskiruose kraštuose (landuose), tai CDU/CSU būtų parlamento rinkimus laimėję. Pvz. Rheinland-Palz 1969 m. laimėjo 47,8%, o 1972 m. tik 45,8%. Taigi, du procentu pralaimėjo. Schleswig - Holstein pralaimėjo net 4,2%. Todėl F. J. Strauss buvo nusivylęs dėl CDU vadų pasyvumo rinkimų metu. CSU politikų sferose buvo kilęs surinymas atsiskirti nuo CDU ir veikti visiškai savarankiškai. Grėisė pavojus, kad dvi seserys (taip vokiečiai tas abi partijas vadina) susipyks ir susiskaldys. Daug laiko abi partijos sugaišo, kol priėjo išvados, jog suskilusios ateityje dar mažiau laimės. Iš šalies žiūrintiems atrodė, kad abi krikščioniškos partijos vėl gyvena seseriškai, bet viduje vis teberūgsta nepasitenkinimo raugas.

Vokiečių spaudoje buvo keliama mintis, kad CSU turėtų visiškai įsilieti į CDU. Tada F. J. Strauss galėtų kandidatuoti į partijos pirmininkus, opozicijos vadus ir į kanceliario postą. Tačiau Bavarijoje F. J. Strauss jaučiasi viešpats, o ar jis pasiektų viršūnių vietoje vokiečių politikoje, dar didelis klausimas. Be abejo, asmeniškai jis turi slapų planų, kaip per Bavariją patekti į Vokietijos vadavimą viršūnes. Bet, žmogus šaudo, Dievas kulkas gauda.

Barzel pozicijas žymiai susilpnino rinkimų pralaimėjimas. Demoskopai paskelbė, kad Vokietijos krikščionys demokratai per šiuos parlamento rinkimus dėl Barzel asmens neteko 3-4% balsų. Barzel, atsiirdamas demoskopams, viešai paklausė, kodėl demoskopai nenustatė, kiek Barzel neteko balsų dėl kitų partijų vadų pasyvumo. Didžiausia Barzel klaida ir kaltė, mūsų nuomone, kad jis neturėjo aiškos ir tvirtos linijos Rytų sutarčių klausimu. Jo staigus perėjimas nuo griežto "ne" ir nuolaidų "taip", vėliau CDU/CSU daugumos susilaikymas sukėlė rinkimuose didelį nusivylimą partija. Ko turėjo perbėgti Mendė ir kiti liberalų parlamento atstovai, ko turėjo keisti partijos suolus Hupka ir kiti socialdemokratai, jei jie įsitikinę Brandt Rytų politikos klaidingumu, atėjo į CDU/CSU ir čia pasijuto apvilkti. Juos Barzel atvedė į keistą situaciją.

Suprantama, kad šandien CDU ieško naujų vadų. Vienas iš jų jau ir viešai pasireiškė. Tai Rheinland-Pfalz krašto ministras pirmininkas Helmut Kohl. Jis jau praėjusį kartą CDU partijos suvažiavime kandidavo į partijos pirmininko vietą. Jis tada skelbė, kad partijos pirmininko ir kanceliario postai turi būti išskir-

(Nukelta į 2 psl.)

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Netikėtos mirtys

Prieš pat Kalėdų šventes ir tuoj pat po jų, Australijos ir ypatingai Sydnėjaus lietuvių palietė eilė mirčių. Skaudu yra bent kuriai lietuviškai kolonijai kai josios narys ir, ypatingai dar amžiumi nesenas būdamas, miršta, tačiau daug skaudiau yra kai mirtis paliečia mūsų žinomus veikėjus, dirbančius taip reikalingą lietuviškąją darbą. Jų netekus, tikrai yra jaučiama didelė spraga mūsų visame lietuviškame gyvenime. Švenčių metu sydnėjiskiai neteko vieno iš žinomiausių mūsų menininko, sportininko ir kelių visuomenininkų.

VACLOVAS RATAS, žinomas mūsų Lietuvos ir tremties gyvenime dailininkas, po sunkios kraujo ligos su šiuo

pasauliu atsiskyrė sausio mėn. 3 dieną. V. Ratas, 62-jų metų amžiaus, dar prieškariniais laikais baigė Lietuvos Meno Mokyklą, vėliau savąsias studijas, ypatingai grafiką, studijuodamas įvairiuose miestuose Italijoje. Dar Lietuvoje gyvendamas, jis dalyvavo su savo kūriniais ne tik savame krašte, bet taip pat ir užsienyje įvairiose valstybėse, iš kur 1937 metais Pasaulinėje Meno ir Technikos Parodoje Paryžiuje už savo išstatytus kūrinius apie Jūrą ir Kastytį, gavo apdovanojimą. Prieškariniais metais jis dalyvavo Pasaulinėje Lito-

grafijos ir Medžio rėžinių parodoje Chicagoje. Iki 1944 metų jis buvo M. K. Čiurlionio Galerijos ir V.D. Kultūros muziejaus meno konservatorius. Po karo, gyvendamas Augsburgėje, turėjo savo dailės studiją ir dalyvavo daugelyje mūsų tremties žurnaluose ir laikraščiuose, ypatingai Augsburgio "Žiburiuose", kurie 1946 metais išleido keturių mūsų žinomiausių grafikų 40 Medžio Raižinių leidinį. Atvykęs į Australiją, tuoj pat įsijungė į mūsų lietuviškąją ir australiškąją meno gyvenimą, būdamas vienas iš pirmųjų Sydnėjaus Grafikų D-jos steigėjų ir vėliau Modernaus Meno D-jos. Australijoje jis turėjo šešias savo individualines parodas, be to dalyvaujamas daugelyje grupinių. Be savo meninio gyvenimo, V. Ratas buvo aktyvus "Plunksnos" klubo narys, visuomet dalyvaujamas mūsų kultūriniuose ir visuomeniškuose rengimuose, tuo pačiu įvairiomis progomis paaukodamas ir savo paveikslų. Paskutinis didesnis V. Rato darbas buvo gražus iliustravimas Agnės Lukšytės knygos "Kalnų Velnias". Paskutinįjį sudiev V. Ratui bažnyčioje ir kapuose pasakė jo buvę draugai ir prieteliai kun. P. Butkus, Apylinkės p-kas A. Reisgys, dr. G. Kazokienė, dailininkas L. Urbonas ir "Plunksnos" klubo pirmininkas V. Kazokas. Apeigų metu bažnyčioje giedojo mūsų solistas P. Rūtenis.

JERONIMAS GAROLIS Prieš pat Kalėdų šventes Sydnėje mirė 71-rių metų sulaukęs aviacijos majoras J. Garolis. Į Lietuvos kariuomenę jis įstojo 1919 metais savanoriu, vėliau įstodamas į Karo Mokyklą, kurią baigęs, jis buvo paskirtas į artilerijos pulką, tačiau jam čia nepatiko ir jis savo noru buvo perkeltas į Karo Aviaciją ir ten baigė aukštojo pilotazo kursą, vėliau atlikdamas paskutinio 6-šių mėnesių praktikinį kursą Italijoje. 1932 metais jis buvo pakeltas į majoro laipsnį, tapdamas 6-sios eskadrilės vadu. Po 1934 metų sukilimo, J. Garolis buvo atleistas iš kariuomenės, vėliau tarnaudamas Lietuvos Aero klu-

be ir gana greitai pasidarydamas Kauno civilinio aerodromo viršininku. Išradus pirmuosius malūnsparnius, J. Garolis vienas iš pirmųjų mūsų lakūnų gavo apmokymus Anglijoje, vėliau būdamas jų instruktorius. 1941-jų metų sukilime velionis turėjo aukštą pareigą Kaune. Gyvendamas Sydnėje, buvo aktyvus Savanorių Kūrėjų ir Ramovėnų Kūriuose, dalyvaujamas visame Sydnėjaus lietuvių gyvenime. Nuo pat savo jaunystės velionis buvo aktyvus sportiniame gyvenime, Kaune tampriai susirišdamas su L.F. L.S. klubu, todėl ir Sydnėje visuomet buvo labai artimas bent kuriam sportiniam gyvenimui. Laidotuvėse dalyvavo gražus būrys tautiečių, paskutinį atsisveikinimą padarant kun. P. Mortūzui, Sav. Kūrėjų vardu plk. V. Šliogerui, Sydnėjaus Ramovėnų pirmininkui S. Pačesai ir aviacijos karių vardu maj. A. Kutkai.

VYTAUTAS KOŽENIAUSKAS. Prieš pat Kalėdų šventes Sydnėje mirė mūsų buvęs vienas iš žymiausių Australijos lietuvių sportininkų. Turėdamas vos 47-rius metus, velionis gavo širdies priepuolį ir sukritęs gatvėje, mirė. Gimęs Kaune ir mokindamasis Kauno VI-jeg gimnazijoje, karo audrų paliestas, jis paliko Lietuvą, laimingai po karo atsidurdamas pabėgėlių stovyklose, kur tuoj pat įsijungė į savo mėgiamą sporto šaką krepšinį ir šachmatų. Atvykęs į Australiją ir atkirtęs kontraktą karštoje cukrinių nendrių plantacijoje, jis persikėlė gyventi į Melbourną ir vėliau Sydnę, kur tuoj pat pradeda vėl aktyviai reikštis savose sporto šakose. Su Melbournu "Varpo" ir vėliau Sydnėjaus "Kovo" krepšinininkais, jis laimi eilę varžybų krepšinyje ir šachmatuose, iškovodamas tris kartus Australijos lietuvių meisterio vardą ir Sydnėjaus australų tarpe turėdamas vieną iš aukščiausių taškų įvertinimą. Sydnėje V. Kozeniauskas dalyvauja visame mūsų lietuviškame gyvenime ir yra labai gerai lietuvių pažįstamas ir gerbiamas. Po gražių apeigų bažnyčioje draugams, daugumoje sportininkams palėdę į lietuviškąsias kapines, ten su juo atsisveikino Bendruomenės ir sporto klubų vardu jo buvę draugai.

VIOLETA MAURAGIENĖ - VASILIAUSKAITĖ. Adelaidėje, žiauraus ir

neišgydomo vėžio buvę pakirsta jauna, mūsų žinomos solistės ir dirigentės G. Vasiliauskiene dukra Violeta. Būdamas linksma ir energinga mergina, ji buvo labai populiari Adelaidėje, dalyvaujama tautinių šokių grupėje. Ištekėjusi už Mindaugo Mauragio, kuris tuo laiku mokytojavo sostinėje Canberroje, viena šeima ir persikėlė gyventi į ten. Sulaukusi dviejų vaikučių, ji pradėjo negaluoti ir radus vėžio ligą, buvo bandyta daryti viskas, kad medicinišku būdu jis būtų sustabdytas, tačiau nei garsoji vėžio klinika Vokietijoje, nei geriausi specialistai pasaulyje, nei stebuklingasis Liurdas neišgelbėjo jaunosios Violetos ir ji, vos 28-rių metų sulaukusi mirė.

ANDRIUS PRIDOTKAS. Prieš šventes sulaukęs 75-kių metų amžiaus, Melbourne mirė buvęs pulkininkas leitenantas Andrius Pridotkas, kilimo nuo Marijampolės. Lietuvoje 1919 metais stoja savanorių įmūšų kariuomenę ir kovose yra sunkiai sužeidžiamas. Vėliau dalyvauja Klaipėdos krašto sukilėlių eilėse. Paskutiniaisiais prieškariniais metais jis dirba Vyr. Kariuomenės Stabe ir yra Tiekimo Skyriaus viršininkas. Karo metu pabėgęs į Vokietiją, jis laimingai su savo žmona buv. Kairiūkštyte, išgyvena karo audras ir apsigyvena Freiburge, eidamas Lietuvos Raudono Kryžiaus atstovo pareigas. Atvykęs į Australiją, apsigyvena pradžioje Melbourne, vėliau persikeldamas į Pietų Australiją ir sugrįžęs galutinai apsistoja Melbourne. 1961 metais, negaluojuant sveikatai, jis gauna pilną pensiją. Nors ir silpną sveikatą turėdamas, jis nuo lietuviškojo gyvenimo nepasitraukia ir daug laiko įveda į bibliotekinį darbą, pats būdamas aktyvus Ramovės ir Melbourne Lietuvių Klubu narys. Su velioniu bažnyčioje ir kapuose atsisveikino kun. P. Vaseris, Ramovės pirmininkas V. Šalkūnas, Bendruomenės ir K. Fondo vardu A. Mikaila.

MYKOLAS BOGUŠAS. Gruodžio pradžioje Sydnėje, po ilgesnės ligos mirė inžinierius Mykolas Bogušas. Po karo, gyvendamas Šveicarijoje, jis buvo vienas iš pirmųjų lietuvių užmegusių ryšių su tuo laiku Sydnėje buvusiu Austrailijos Lietuvių Suga ir jos pirmininku A. Bauže, kuris jam vėliau padarė buto ir darbo garantijas ir jis 1948 me-

tais atvyko į Sydney. Gyvendamas Sydnėje, jis pradžioje buvo Krašto V-bos išdininku ir plačiai reikšėsi lietuviškame darbe, iš kurio vėliau visiškai pasitraukė, savo vietą užleisdamas dukrai Julijai, dabartinei studentei ir mūsų veikliai ir žinomai skautų ir studentų veikėjai. Kapuose be kun. P. Butkaus, šeimos ir draugų vardu atsisveikino P. Protas.

MYKOLAS ŠUTAS. Vasario mėnesio pradžioje Sydnėje mirė 49-rių metų sulaukęs Mykolas Šutas. Gimęs ir mokėsis Šiauliuose, Mykolas ypatingai domėjosi aviacija ir sklandymu, turėdamas sklandymo piloto laipsnį. Sydnėje gyvendamas kartu su savo plačiai žinoma šeima, iš kurių Vytautas buvęs pirmasis Australijos lietuvis, patekęs į visos Australijos krepšinio rinktinę, Mykolas plačiai dalyvavo visuomeniniame ir sportiniame lietuvių gyvenime. Tačiau, darbo metu įvykusiame nelaimingame atsitikime, maždaug prieš 15-ka metų, Mykolas netenka abiejų savo kojų, kas jį padaro invalidu. Dvasiniai šie nelaimė nepakerta Mykolo ir jis, kiek tik sąlygos jam leisdavo, dalyvauja visame lietuviškame gyvenime, finansiniai visuomet, ypatingai jaunimą, paremdamas. Lietuvių kapuose ir bažnyčioje gražus būrys draugų ir giminių paskutinį

kartą atsisveikino su velioniu.

Per tokį trumpą laiką netekus tiek daug žinomų mūsų lietuvių Australijoje, darosi skaudu pagalvojus ar atsiras pakaitų, kurie visuomeniniame gyvenime galės pavaduoti šiuos mūsų lietuviškus šulus, nes jie dirbo ir veikė ir jų darbo vaisiai yra ir bus labai ilgai jaučiami mūsų lietuviškame gyvenime.

WANTED AT ONCE.
JOURNEYMEN

OR
1ST CLASS SKILLED

BORING MILL
OPERATORS
TOOL ROOM
MACHINISTS

FITTERS

EXPERIENCED IN
WELDMENTS.

Hofley Mfg. Co., "Warren's
Largest Job Shop"—30 yrs. of
steady work.. Excellent benefits
& working conditions, top pay
with overtime.

APPLY IN PERSON

HOFLEY MFG. CO.
22534 GROESBECK HWY
WARREN, MICH.

(8-14)

BANDSAW-JIGSAW
OPERATOR
Cabinetmaker
Handcarver

We need experienced people to fill
these jobs. We offer competitive
wages with overtime, sick and accident
insurance, hospital and surgical
benefits and a profit-sharing retirement
plan. A clean and friendly place to
work.

KINDEL
FURNITURE COMPANY
100 GARDEN S.E.
GRAND RAPIDS, MICH.

(11-15)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

VOKIETIJOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

ti. Jis tada numatė į kancelerio kandidatus buvusį užsienio reikalų ministrį G. Schroeder. Dabar jis viešai paskelbė, kad šį rudenį partijos suvažiuavime, kuris įvyks Hamburge, vėl kandidatuos į pirmininkus. Jo argumentai ir dabar tie patys: partijos pirmininkas turįs pašvesti visą laiką partijai, o parlamento CDU/CSU frakcijos pirmininkas turįs būti kitas žmogus. Apie kancelerio kandidatūrą šį kartą H. Kohl iš anksto nekalba, galimas dalykas, jog jis pratenduos ir į kancelerio vietą.

Barzel viešai užsiminė, kad gali iškilti ir daugiau kandidatų į partijos pirmininkus, tačiau pavardžių neminėjo. Tačiau jau pats faktas, kad CDU viduje vyksta ginčai ir kova dėl pirmininko vietos, rodo, jog partija nėra vieninga. Beveik ištisi metai prabėgę, kol partija viduje susikristalizuos. Vėliau prasidės kova dėl kancelerio vietos.

Daug geriau veikia socialdemokratų partija. Ji neturi tiek daug vadų, bet kietai laikosi Brandt vadovybės. Ji yra labiau disciplinuota. Gal net per daug dresiruojama. Tai nėra demokratijos, bet partinės stiprybės pažymys.

Pora žodžių pro domo sua. Nesu nei krikščionių demokratų, nei socialdemokratų šalininkas, bet V. Vokietijos politikoje, mano nuomone, geriau būtų Lietuvai, jei Vokietiją šiuo metu valdytų krikščionys demokratai, nes jie labiau gina savo ir kitų tautų laisvę, aiškiau pasisako prieš bolševikinę diktatūrą. Socialdemokratams valdant Vokietiją, ne tik visos komunistinės ožkos, bet ir ožiukai lipa profesoriams ir policininkams ant kulnų. Tokios anarchijos, kokia dabar viešpatauja vokiečių visuomenėje, nebuvo ir Lietuvoje 1926 m., kada Lietuvą socialistai.

Ar Vokietijos krikščionys demokratai atsigaus, sustiprės ir laimės, priklausys nuo jų vadų išminties, vienybės ir sugebėjimo įtikinti vokiečių tautą, kad jie geriau už socialdemokratų valdys. Jau metas ne kalbėti, o eiti į tautą, nesipešti savo tarpe, o vieningai dirbti dėl laimėjimo.

JERONIMAS GAROLIS Prieš pat Kalėdų šventes Sydnėje mirė 71-rių metų sulaukęs aviacijos majoras J. Garolis. Į Lietuvos kariuomenę jis įstojo 1919 metais savanoriu, vėliau įstodamas į Karo Mokyklą, kurią baigęs, jis buvo paskirtas į artilerijos pulką, tačiau jam čia nepatiko ir jis savo noru buvo perkeltas į Karo Aviaciją ir ten baigė aukštojo pilotazo kursą, vėliau atlikdamas paskutinio 6-šių mėnesių praktikinį kursą Italijoje. 1932 metais jis buvo pakeltas į majoro laipsnį, tapdamas 6-sios eskadrilės vadu. Po 1934 metų sukilimo, J. Garolis buvo atleistas iš kariuomenės, vėliau tarnaudamas Lietuvos Aero klu-

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TRECIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBA REDAKCIJA NEATSAKO.

ŠTAI KAS GROJA PIRMUOJU SMUIKU...

Tarybinis pedagogas patatytas sovietinio režimo propagandos aivargėje. Tai labai atsakingos pareigos. Tarybinis pedagogas yra tas "pirmasis", kuris kuria "sovietinį" žmogų. Nenuostabu, kad režimas ne tiek rūpinasi pedagogo buities ir ekonominių gyvenimo sąlygų gerinimu, kiek pedagogo, grubiai tariant, smegenų praplovimais. Šiam tikslui seka nepabaigiamos konferencijos, politiniai seminarai, kursai. Mokytojas turi gerai nusimanyti, kaip jis turi tenkinti vaikų smalsumą, patiekti savo atsakymus "kryptingai" ir paveikti savo auklėjamuosius "pilietiška".

"Tarybinio Mokytojo" (Nr. 5) korespondentas J. Subačius aprašo vietinio gyvenimo klotitui būdingą pedagogų ir rašytojų susitikimą Vilniuje. 36-osios Vilniaus vidurinės mokyklos iniciatyva į pokalbį buvo pakviesti rašytojai: poetas A. Baltakis, poetas P. Keidošius, rašytojas A. Polis, rašytojas G. Kanovičius, rašytojas R. Kašauskas ir poetas V. Bubnys.

Prieš vidurinėsios mokyklos mokytojų auditoriją atsisėdė būrelis gerai numanų plunksnos vyrų. Visi šie rašytojai iki šiol neturi priekaištų dėl ideologinių ar metodinių klydimų. Kai kurie jų gerai treniruoti Maskvos ir Vilniaus partiniuose seminaruose.

Pokalbis, aišku, prasidėjo nuo pedagoginių problemų. — Ar opi yra mūsų šalyje auklėjimo problema? — pokalbį pradėjo mokytoja E. Borkina. — Tėvai buvo žymiai geriau išauklėti.

Kaip iš pavardės matyti, mokytoja yra rusų tautybės, "mūsų šalies" definicija (ir toliau pokalbyje) yra visa plačioji SSSR nuo Kaliningrado iki Kamčatkos, ir, be abejo, pokalbis buvo vedamas rusų kalba, nes toliau į tą pokalbį įsijungė mokytoja V. Lebedeva.

Patyręs propagandos vilkas A. Baltakis apskui apamino Borkiną.

— Sakome, tarp tėvų ir vaikų konfliktinė situacija. Naturalu. Visada taip buvo. Jauni kreviai žiūri į mus ir mes ne visada suprantame kodėl. Vyksta giluminis procesas...

A. Baltakis nepaaiškino, kas tai per paukščiai, tie "giluminiai procesai". Bet mes drįstame paaiškinti: tai taikos sąlygose bręstančio jaunimo atotrūkis nuo grubios, vulgarios propagandos, kurį į gyvenimo realybę kiša pasenusios utopijos ekonomika ir ideologija.

Į Lietuvą importuota rusų kalbos mokytoja V. Lebedeva paklausė:

— Koks jaunuolio idealas lietuvių tarybinėje literatūroje?

Moksleivio redaktorius rašytojas B. Bubnys paaiškino importuotai rusei: — Tiesos idealas.

Esą, jaunas žmogus noris matyti, kad bet kuriame gyvenimo žingsnyje "pulsuotų tiesa".

Aišku, partinėje propagandoje, jaunieji mato melus, ne "tiesos pulsavimą". Šiame kontraste ir glūdi "auklėjimo" dilema.

Pokalbis staiga peršoko į tipingai tarybinę tematiką. Mokytojas B. Maksimovas pradėjo berti komplimentus poetui P. Keidošiui už jo reportažus iš... tolimo Sibiro galo, Jakutijos, kur apsilankyti ir "laimėjimus" aprašyti Keidošius gavo keliolapį.

Pokalbyje išdrįso pratariti porą sakinių mokyklos direktorė T. Kavaliauskienė. Kalbėjo dar "užklasinio ir užmokyklinio auklėjimo organizatorė L. Pinčiuk. Toks keistas tas "Baltaragio Malūno" kipšo vardas be lietuviškos galūnės!...

Pokalbis buvo nevaisingas bandymas rusams mokytojams patirti bent ką konkrečiau apie tarybinių lietuvių rašytojų nuomones apie pedagogiką. Jie nieko nepatyrė. Gal būt pokalbin pakviestieji plunksnos vyrai nieko ir nenusimano apie pedagogiką. Improvizacinis seminaras vyko seminarų statistikos ženkle. Ir mes būtumėm praleidę pro pirštus šį "Tarybinio Mokytojo" reportažinį poststringavimą, jeigu jis nebūtų įrodymu, kad pirmuoju

NUOMONĖS IR PASTABOS

AR TAI KONTRAVERSIJOS?

Mėnesinuką "laiškai lietuviams" leidžia lietuvybei išlaikyti išeivijoje didžiai nusipelnę tėvai jėzuitai. Žurnalo pavadinimo parašėje akcentuota, kad "laiškai lietuviams" yra religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Matyt, grafinės stilistikos sumetimais leidinio titulo nenaudojamos didžiosios pradinės raidės.

Leidiny sstengiasi eiti koją kojon su laiku, su madingomis plačioje ir uždaresnėje visuomenėje verdėnėmis. Tai, dažniausiai, moralinės ir etinės problemos. Tų problemų svarstymuose neretas suskamba ir konservatyvumas, ko tenka laukti iš žurnalo, kuris leidžiamas religijai ir krikščioniškai moralę propaguojančios organizacijos. Geras yra temų pristatymo metodas — gyvas, emocinis, pagauliai surežisuotas. Dažnos grynai teologinės prigimties temos pateikiamos kaip pažintinė medžiaga, talkinanti praplatinti skaitytojo akiračius. Šių temų dispozone žurnalas yra tikrai geras leidinys.

Pastaruoju metu "laiškai lietuviams" (Nr. 1) bando užimti gana keblia visuomeniniai politinių dilemų arbitro rolę. Tai kazakevičinio bendravimo komiteto dirbtinai sudurstyta "bendravimo su kraštu", "bendravimo su Lietuvos liaudimi" (sovietinė terminologija) temos.

Jeigu ta, savaime aiški, tema nebūtų kazakevičinės iniciatyvos dirginama, nebūtų išeivijos visuomenė kvailinama nostalginių iliuzijų apeliacijomis, o gastrolieriai — sovietiniai valdininkai — reguliariai nekaltintų ginčų ir aistrelių, ambicijų ir politinės ignorancijos žarijų, "bendravimo su Lietuvos liaudimi" tema visai neegzistuoūtų. Ji neegzistavo anksčiau, kol Kremlius jos neišrado ir neįskiepijo išeiviešiams naivuoliams!

Bet, pagal seną patarlę, tą patarlę perfrazuojant "Moskva locuta, causa finita"

smuiku taip vadinamoje lietuviškoje mokykloje groja importuoti iš Rusijos mokytojai rusai.

ta" — Maskva tarė ir dalykas baigtas! — prasidėjo maskvinių gastrolierių, po lietuviybės priedanga, invazija.

"Lietuvos liaudis", skelbia "Gimtasias Kraštas" siunčia išeivijai geriausias savo estradines pajėgas. Pastebėkite, ne Lietuva, ne Lietuviai, bet "Lietuvos liaudis"! Kodėl nepasakyti LTSR? Matyti, to dar Kremlius neleido.

Greta tų komitragiškų gastrolių, keli asmenys užsidėjo ružavesnių stiklų "akuliorius": vaikų siuntimas į pionierių stovyklą, planingas bolševikinės spaudos platinimas, slapstas "pažangiųjų" rėmimas...

Tos nelemtos kvailybės, radusios vietą miniatiuriuiniame išeivijos masės nuosimtyje, seniai išsifruotos, pasmerktos, apsvaistytos, aptartos, pasmerktos.

Bet, štai, tą apgailėtiną furunkulą iš naujo paliečia... "laiškai lietuviams"! Paliečia nelauktais temos aspektais. Esą, tai "kontroversija", vis dar neišlukštentos "problemos", vis dar narpiojamos temos!

Minimo leidinio Nr. 1 savo vedamuoju ir "atgarsiu" skyreliu visai aiškiai netgi atsiriboją nuo tėvynės aptarimo "okupuota", pionierių stovykla tėra tik "jaunimo stovykla", deda nuo žurnalo atsisakiusiųjų laiskus ir čia pat vadina juos neišmanėliais... "laiškų lietuviams" redaktorius, nu skubėjęs į Cicerio pionierių stovyklos organizatorių šutvę, pagarbiai respektuoja ir zalatorines pažiūras į bendravimą su "Lietuvos liaudimi". Argi ne "laiškų lietuviams" redaktoriui pritikytų atsiriboti nuo cicerinių haaliucinacijų?

"Laiškų lietuviams" redaktoriui privalėjo paaiškinti savo skaitytojams, kad "bendravimas su Lietuvos liaudimi" kazakevičinėje interpretacijoje (organizuočiai) yra idėjinis pripažinimas okupacinio režimo, kuris lietuvių trėmė, žūdė kalėjimuose, nuo kurio ir pats gerb. redaktorius atbėgo Amerikon. "Bendravimas su Lietuvos liaudimi" pagal kazakevičią metodą ir respektas okupacinio režimo atstovams, valdininkams (jų tarpe E. Jušky, G. Kaukaitė, įvairūs ten daunorai, trinkunai ir avyžiai). Idėjinis okupacinio režimo pripažinimas yra ovacijose, kurias kartu su "pažangiaisiais", kelia koncertų ir "pagerbimo" banketų dalyviais. Valdininkai gastrolieriai atlieka savo pareigas. Jie nėra drąsios, senos, valstybinės lietuviškos idėjos į išeivijos estradas atnešti talentai. Bet okupacinio režimo statistiniai, marionetės, klusnūs geros duonos tarnai.

Ši ryški padėtis "laiškams lietuviams" yra "kontroversiška"? Kodėl? Todėl, kad šioje interpretacijoje slypi prielaida "nesmerk bendravimo su Lietuvos liaudimi, su kazakevičiais gastrolieriais", nes, gal būt, čia kažkur, už netolimo kam po, glūdi tau "didelės" politikos faktai!

Nėra tokių "faktų"! Nėra ir kito termino kazakevičinei politikai, tik vienas: apgavystė, skirta tradiciniam Trojos arkliui įkišti.

"Trojos arklys": sentimentalus susipratimas su režimu, kuris, va, kokius gerus dainininkus atsiunčia iš tėviškėlės! Siekiama to susigyvenimo, to jaukaus sambūvio su bolševikiniu režimu, su okupacijos fak-

tu. Tai sėkla, kuri pribrandins visišką "bendravimo su Lietuvos liaudimi" derlių.

Štai, grįžo iš tolimų gastrolių Kaukaitė, Trinkūnas ir Avyžius! Tai sovietinis elitas, tai tariaimi sovietiniai eruditai. Vienbalsiai jie pareiškė, kad "pažangieji" jiems teikė gėlių, o "ne pilno proto" išeiviai protestavo prieš jų gastroles! Sovietijoje rūpestingai "aiškina", kas yra "nepilno proto" pilietis ir globojančiai įkiša tokį į psichiatrinę ligoninę. Tokie yra pareiškimai asmenų, kurias "entuzias-tai" čia girdė šampanu, pa-

aukojo jiems vieną jauną kunigą ir išleido su gėlėmis...

"laiškai lietuviams" visa tai daugiareikšmiai vadina "kontroversijomis"! Kontroversijų čia nėra. "Religinės ir tautinės kultūros" žurnalas negali būti stručiu, kuris pavojaus valandą įkiša galvą į smėlį. Tada strutis nepajunta, kaip puošnias jo uodegos plunksnas ima pėšioti vieną po kitos...

Č. Rutkus

AUTOMATIC

Men needed to set up and operate New Britain Automatics & Brown & Sharpe Screw Machines. Excellent pay. Fully paid fringe benefits and overtime. Apply in Person at MAIN—WELD PRODUCTS CO. 16855 Park Circle Drive Chagrin Falls, Ohio 216-543-5135 (12-15)

Šis bei tas

LB centro valdyba ruošia liet. dainų rinkinį — sveikintinas užmojis, labai laukiame! Iš tikrųjų, kaip senas priežodis sako: daina paguodą teikia, vargus išblaško, džiaugsmą kursto. Pamenų, kokį jautrų įspūdį padarė viena senoji ateivė pasipasakodama. Girdi, atvykau čia prieš I pasaul. karą iš rusų prislėgtos Lietuvos, bet — kokius dar čia vargus iškenčiau, neapsakomus! Šeimoje nesėkmės ir ligos taip iškankino, būčiau niekaip neištvėrusi to didelio vargo, bet — mėgau dainuoti! Vien tik daina mano širdį gydė ir lig senatvės sveikatą išlaikė, jėgų viskam iškesti davė... Taigi, ir mūsų tauta daug vargų per šimtmečius pakėlė, dainom gaivindamosi. Net svetimtaučiai mūsų dainingumą pastebėjo ir žavėjosi, žymūs poetai (Goethe, Herderis ir kt.) mūsų tautą pagerbė, lietuviškas dainas statydami greta kitų tautų, jas aukštindami.

• Tik dabar vienas pageidavimas: leidžiant naują rinkinį ne istoriniam tikslui, o gyvai vartosenai, pravar-tu dainų tekstus švariai išvalyti nuo svetimų priemaišų, nepalikti mūsų dabartinei kartai jau beprasmiškų, ypač slavistų svetimybų, kaip — svietaš, dūšia, dabinti, boba, diedas, bakūžė, gadynė, česai, ūlyčia, slaunas... Todėl greta gabaus muzikos žinovo J. Zdaniaus turėtų padirbėti ir tekstų žodinio turinio išmanus redaktorius. Tikrai verta tuo dalyku rimtai rūpintis, nepalikti Dievo valiai, nes pas mus neretai pasirodo gerų knygų su neskaniais kalbos trūkumais. O itin dainose žodis turi būti grynas, pavyzdinis.

• Labai malonu pasiskaityti mūsų vaikų — moksleivių skyrelius bendroje spaudoje, nes tai konkretus vaizdas, ką jaunoji karta išmoka liuan. mokyklose, kiek pajėgia lietuviškai reikšti mintį, kokios jos žinios apie savo tautą, kuo domisi, kokį žodyną vartoja ir t.t. Be abejo, daugelis visai nelanko savos mokyklos, o kiti ir joje sėdėdami gal nedaug išmoka, ir spaudos puslapius užpildo tik rinktiniai uolesniųjų darbai. Bet vis viena susidaro iš jų bent apytikris, bent paviršutiniškas paveikslas.

Kiek atrodo, apie Lietuvą — geografija ir istorija — jiems mokytojai žinių pateikia nemaža, net su gana šilta meile, jautriu tėvynės ilgesiu. Ir labai teigiama priemonė: rašiniuose dažnai vartoti konkrečių dalykų, kaip Lietuvos miestų, upių, kalnų, ežerų vardai — tai daro tėvynę ryškesnę ir artimesnę, tikriau pažįstamą. Sakiniai trumpi ir nepainūs, aiškūs, turinys vaikišku gyvumu reiškiamas. Žodynas pagal vaiko protą — pakankamas. Matyt, mūsų mokytojai dirba nuosekliu pedagogišku. Jet retkarčiais kur kyšo svetimžodžiai — tai tie patys, kurie iš suaugusiųjų vartosenos perimami, namuose ir spaudoje nuolatos gyvi — čia mūsų visų kaltė.

• Tačiau yra viena sritis, kur dar esame ypatingai neatsilietuvinę nuo caro laikų. O tai tokia svarbiai kasdieninė, visiem neišvengiamai aktuali sritis — virtuvė, stalas ir valgiai! Ir šios srities nesvarumai kaip tik išlenda aikštėn tuose vaikų rašiniuose, atidengdami vyresniųjų nuodėmes. Tiesą sakant, čia labiausiai gėdą turi pajusti moterys, nes jų valdžioje yra virtuvės apyvoka ir valgių paruoša. O jos tuo tarpu perdaug užimtos savo skudurėlių kultūra ir madų parodom, nors pirmesnė pareiga būtų namie apsišvarinti, virtuvės ir stalo žodyną nuo įsisenėjusių šiukšlelių apvalyti. Negražu, kai vaikai tas namų šeimininkių ydas štai ima ir išneša viešumon! Vos viename tokia me moksleivių puslapyje (apie Kalėdų vaišes) radome tikrai pergausiai tų svetimybų, kurios užteršė švenčių stalą, sykiu ir jaun. kartos žodyną: sosas, koldūnai, koldūneliai, naliensnikai, cepelinai, tušinti, kremas... Gal būt, mokytojai padėtų šią namų šeimininkių nuodėmę išvesti?

• Dar viena smulkutė sritis, kur vaikai pasirodo nelietuviška galvosena, tai — naminių gyvių "lepūnų" (pets) vardai. Būna net keista, kad visam rašinėly blizga gryna kalba, sklandūs sakiniai, vien mielo lepūno gyvio vardas skirtingai rėžiasi: žužu, Ridži, Dogy, Džekis, Rossi... Gali atrodyti menkniekis, betgi šiokių atveju svetimybės atsiradimas yra itin blogos reikšmės, nes tai, tur būt, vienintelė proga, kur vaikas jau pats savo išmone pasirenka žodį — savo mylimam gyviui vardą. Taip čia išryškėja savaime, kurios kalbos žodynas jam mielesnis ir artimiau skamba, savas ar svetimas.

Mes prašome Jūsų surasti tik VIENĄ skaitytoją!

Naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Užsakytojo pavardė ir vardas .....

Adresas .....

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir atsiuntęs pinigų, gauna dovanų knygą.

Mečys Valiukėnas kalbasi su dr. V. Sruogiene. Z. Degučio nuotr.

VALANDĖLĖ SU ISTORIKE DR. VANDA SRUOGIENE

Lietuvių Tautinių Namų ir Lietuvių Moterų Federacijos Chicagos klubo valdybų rūpesčiu, šių metų sezono turime progą susipažinti su iškilėmis moterimis. Jau turėjome progą daugiau išgirsti ir artimiausią susipažinti su gen. konsule Juze Daužvardiene, rašytoja bei aktore Birute Pūkelevičiute, o vasario 4 d. ir su istorike dr. Vanda Daugirdaite - Sruogiene.

Sekmadienio popietę atidarė klubo pirm. K. Leonaitienė, o vicepirmininkė Alė Velbasienė papuošė dr. Sruogienę puikia orchideja. Apie istorikę dr. V. Sruogienės nueitą gyvenimo kelią bei pasiektus laimėjimus, kalbėjo jaunosios kartos atstovas Virgilijus Krapauskas, siekias magistro laipsnio istorijos studijoje.

Vanda Daugirdaitė gimė 1899 m. rugpjūčio 16 d. Kaukaze. Gimnaziją baigė 1916 m. Rusijoje. Studijavo Maskvos, Berlyno ir Lietuvos universitetuose. Gyvendama tremtyje, Vokietijoje, žinias gilino Bonnos universitete, kur 1948 m. gavo filosofijos daktaro laipsnį.

Dirbo įvairiose gimnazijose Lietuvoje ir Vokietijoje. Bendradarbiavo spaudoje. Parašė ir išleido Lietuvos istoriją ir kitus istorinius veikalus. Buvo Lietuvių Enciklopedijos istorijos skyr. redaktore.

Dr. V. Sruogienės studijinis įnašas į Lietuvos praeities tyrinėjimą yra didelis ir nepaprastai vertingas.

Dr. V. Sruogienė savo paskaitoje apsiriboję gediminių statytų pilių apžvalga ir jų reikšmę tuolaikiniam lietuvių gyvenime. Nė vienas tuolaikinis Europos valdovas neturėjo tiek daug pilių, kaip Lietuvos gediminių. Kauno, Trakų, Vilniaus, Gardino, Naugarduko, Biržų ir daugybė mažesnių. Pyls tarnavo, kaip atsparos punktai ir prieglauda apylinkės gyventojams.

Pilis išgriovė ir kraštą apiplėšė rusų ordos, užpuolusios ir okupavusios nusilpusius Lietuvos - Lenkijos valdovus. Dar ir šiandien visų tų pilių griuvėsiai teberioško ir liudija apie buvusią Lietuvos didybę. Šiuo laiku, kai kurios pyls restauruojamos ir bandoma apsaugoti nuo sunykimo.

Zodinę pilių iliustraciją paryškino vaizdais epidioskope, kurį valdė Aleksandras Dundulis, Ped. Lituanistikos instituto direktorius.

Pabaigoje dr. V. Sruogienė pastebėjo, kad istorija nėra pakankamai įvertinusi Lietuvos didžiųjų kunigaikščių pastangų per ištisus keturis šimtmečius bandžiusių sulaukyti rusų veržimąsi į vakarus.

Pirm. K. Leonaitienė padėkojo dr. V. Sruogienei už

atskleidimą didžios ir garbingos senovės.

Moterų Federacijos klubo narės visus dalyvius pavaišino kava su pyragaičiais.

Nežiūrint tą sekmadienio popietę vykusių kitų didelių rengimų (Marios auditorijoje operos, o Jaunimo Centro salėje jaunųjų teatrų vaidinimo) į dr. V. Sruogienės pagerbimą prisirinko pilna salė klausytojų. Be abejo, tai Moterų Federacijos klubo narių nuopelnas. (aj)

FITTERS

Must have experience in heavy plate fabrication. Some structural steel experience helpful. Must be able to work from blue prints.

APPLY TO MR. HALLER
CONTINENTAL
BOILER WORKS, INC.
5601 WEST PARK
ST. LOUIS, MO.
314-781-8500
E. D. E. (11-17)

MAINTENANCE

MACHINE REPAIRMAN
Journeyman first class, must have served on apprenticeship or equivalent, 1st shift. Paid hospitalizations, other fringes. Steady employment, call C. M. Kukula.

HARRIS CALORIFIC CO.
5501 CASS AVE. 216-961-5700
CLEVELAND, OHIO
Growing manufacturer of quality gas, cutting and welding equipment.
An Equal Opportunity Employer (12-18)

WELDING FIXTURE AND MACHINES

IMMEDIATE OPENINGS
FOR
ELECTRICIANS
FIXTURE BUILDERS
MILL HANDS
HYDRAULIC FITTERS
DAY AND NIGHT SHIFT
Full benefits, 58 hour week.
DOLLAR ELECTRIC CO.
31200 STEPHENSON
MADISON HEIGHTS, MICH. (12-18)

ĪDOMI LATVIO INICIATYVA

V. Grundmanis (3116 N. Pennsylvania St., Indianapolis, Ind. 46205) nustojo leides savo biuletenį anglų kalba The Free Press. V. Grundmanis sulaukė pensijos amžiaus ir pasitraukė į užtarnautą poilsį.

Tai buvo jo įdomi iniciatyva įsteigti rotatoriumi spaudžiamą biuletenį, kuriame būtų žinių apie bet kurią valstybę, apie bet kurią tautą, patekusių į sovietinį jungą.

Tą sumanymą jis surišo su giliu religingumu. Pasiūlytą idėją talkon, jis suteikė savo judėjimui "With God Against Communism" motto. Gaila, kad individualiai vykdytas darbas sustoja jo veikėjui pasitraukiant pensijon.

V. Grundmanis projektavo sukurti "Captive Nations Legion", kurio centras veiktų Jungtinėse Amerikos Valstybėse, o filialės būtų išdėstytos visame pasaulyje. Šio "legiono" tikslas būtų vadavimas visų pavergtųjų tautų nuo komunizmo visais įmanomais būdais, neignoruojuojant ir militarinio veikimo. Į tą kovą būtų mobilizuoti televizija, radijas, spauda, patrauklūs judėjimai.

Šiam pasaulinės reikšmės judėjimui išlaikyti tektų remtis savanoriais paskirų asmenų bei organizacijų įnašais. Nariais būtų visi, kas priklauso Legiono idėjai ir veikimo metodams.

Didysis siekis "Laisvė visiems!"

250 specialių laiškų, aiškinančių Pabaltijo problemą, buvo nusiųsta per The Free Press biuletenį leidykloms, spaudai, valstybininkams, kongreso nariams Amerikoje.

V. Grundmanis nenustoją rūpintis tolesniu jo įkurtos organizacijos likimu. Jis kuria didžiulės Pavergtųjų Tautų parodos planą. Tą parodą jis vadina "Captive Nations Exhibition 1973". Jis planuoja atidaryti tą parodą New Yorke.

Šioje parodoje sutilptų įvairios etninės grupės, kurios kilusios iš Sovietų okupuotų kraštų. Čia rastų savo vietą menas, dailė, o kartu ir dokumentacija, liudijanti apie sovietinį jungą, apie sovietų atneštą genocidą jų pavergtoms tautoms.

Ta paroda planuojama atidaryti liepos 1973.

Puoselėdamas grandiozinę tokios, dar problematiškos, parodos vaizdą, V. Grundmanis tikisi sukelti poveikį, įjungdamas čia dailę, skulptūrą, muziką, spaudą, taikomąją dailę, tautinius drabužius, papuošalus. Atrodo, kad tokios parodos sumanymą suteikė Amerikoje pernai rodyta Sovietinė Menų ir Tautodailės paroda.

Būtų įdomu lietuviams susinešti su V. Grundmaniu, aptarti jo sumanymus, ištirti resursus, kuriais jis disponuoja, panaudoti jo energiją ir patyrimą. Jis pasirengęs dirbti su lietuvišiais. Noriai atsiųs savo leidiamo biuletenio egzempliorių. Trijų spalvų lipinukas ant laiškų patrauklus ir dailus. Kitas lipinukas reikalauja laisvės Pabaltiję valstybėms. (d. g.)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED DIE MAKERS

1st class only with job shop experience. High hourly rate with plenty of overtime. All benefits including vacation, holiday pay, hospitalization, etc.

ROBERT TOOL CORP.
3760 RIDGE RD.
CLEVELAND, OHIO
216-631-3171 (11-16)

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI
IRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ
AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti
direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

10 minučių. Pigu.

Albany, N.Y. \$2.00	Concord, N.H. \$2.05	Indianapolis, Ind. \$1.60	Philadelphia, Pa. \$2.00
Amarillo, Tex. \$2.10	Dallas, Tex. \$2.10	Kansas City, Mo. \$2.05	Phoenix, Ariz. \$2.50
Ann Arbor, Mich. \$1.60	Denver, Colo. \$2.10	LaCrosse, Wis. \$2.00	Pittsburgh, Pa. \$1.60
Atlanta, Ga. \$2.00	Des Moines, Iowa \$2.05	Las Vegas, Nev. \$2.50	Pontiac, Mich. \$1.60
Austin, Tex. \$2.10	Detroit, Mich. \$1.60	Los Angeles, Calif. \$2.60	Portland, Oreg. \$2.60
Bangor, Me. \$2.05	Eric, Pa. \$1.60	Louisville, Ky. \$2.00	St. Louis, Mo. \$2.00

All rates plus tax.

Net 10 minučių tolimes distancijos skambinimas gali būti visai nebrangus. Tik išsukite savo užmiestinius skambinimus patys, be operatoriaus pagalbos tarp 5 ir 11 P. M. nuo sekmadienio iki penktadienio.

Kainos yra net žemesnės po 11 P. M. ir savaitgaliais. Tuo būdu jūs galite išlaikyti žemą kainą kada skambinate tolimes distancija Net 10 minučių.

Ohio Bell

Kaina pažymėta už valstijos ribų skambinimus išsukus pačiam (be operatoriaus patarnavimo) iš rezidencijos ar įstaigos telefonu Amerikoje (išskyrus Alinską ir Hawaii) ir skambinimus į vietas su operatoriaus patarnavimu, kur tiesioginis išsukimas nėra galimas. Kaina išsukus pačiam netikoma skambinimams person-to-person, apmokant, viešbučių svečių, kredito kortelėmis, "collect" ir skambinimui, kurio mokestis pervedamas į kitą numerį.

Vienas svarbus pranešimas mūsų klientams:

Kieno darbas reikalauja šešis kartus daugiau elektros kaip jo namuose? Vidurkis įmonės darbininko.

Gamyba įmonėse sunaudoja virš 37,000 kilovatų val. elektros energijos per metus vienam darbininkui. Tai yra daugiau negu šešis kartus tarnautojas sunaudoja savo namuose, viskam, 24 val. dienai, per ištisus metus. Nuo 1960 metų elektros poreikavimas pramonei ir prekybai Northeast Ohio padidėjo 86%. Jei mes nepatenkinsime augančio elektros poreikavimo, esančios čia įmonės negalės pasilikti. Naujos įmonės čia nesikels. Dings užtikrinti darbai. Naujų darbų neatsiras. Todėl The Illuminating Company investuoja \$870 milijonus į

koncentruotą penkių metų konstrukcijos programą — daugiau pinigų negu visa suma kuri būtų reikalinga pastatyti Clevelande naują Lake Erie Gateway projektui, Justice Centru, Cleveland Clinic Hospital, Cleveland Hopkins aerodromo praplėtimui, priedu visus naujus dangoraižius, universiteto pastatus, įstaigų pastatus, viešbučius, motelius ir garažus dabar statomus ar planuojamus statyti Clevelande! Bet tai padės užtikrinti elektros jėgos atsargą ateities pramonės augimui — ir daugiau darbų — mes tikime, kad tai yra verta kiekvieno įdedamo cento.

The ILLUMINATING Company

KŪRYBA IR MOKSLAS

LEIDINIAI APIE LIETUVOS VIETOVES

Lietuvoje vis daugėja populiarių knygų ir knygelių, kuriose skaitytojai supažindinami su atitinkamais miestais, rajonais, upėmis ar ištisomis krašto sritimis. Viena pirmųjų tokių knygelių buvo apie Vilnių, parašyta seno žurnalisto, jau Sibirą praėjusio Vinco Uzdavinio. Ji pasirodė dar ypač piktais laikais, ir autorius yra už ją gavęs nemažą velnių. Bet palaipsniui tokių leidinių daugėjo: susilaukė apie save knygų ar knygelių Kaunas, Šiauliai, Panevėžys ir daugelis kitų vietovių. Č. Kudaba yra išleisdinęs Nemunui skirtą monografiją, pavadintą "Kur Nemunas teka". Tas pats entuziastiškasis Č. Kudaba dabar išleisdino naują arti 150 puslapių savo knygą "Kalvotoji žemaitija". Kaip ir kiti tokio pobūdžio leidiniai, šis irgi gerokai iliustruotas (kai kurios iliustracijos net spalvotos).

Aišku, tokie leidiniai, kaip sakoma, turi nemažos pažintinės reikšmės. Juk labai gera, kad lietuviai gali susipažinti su savo miestais ir apskritai su kraštu. Šiek tiek istorijos, geografijos, kultūros istorijos — visa tai išeina į naudą skaitytojui. Net sakykime, kad ir perteikimas tų visų žinių populiaria forma galėtų būti palankiai vertinamas. Gerai turėti mokslines monografijas, kokia yra, pavyzdžiui, apie Vilnių (prof. J. Jurginio ir kitų), ar apie Lietuvos pilis, bet populiarius leidinius, tur būt, plačiau pasklinda, pasiekia, taip sakant, liaudį. Sakoma, kad žmonės dabar jau įpratę ir turi sąlygas daugiau važinėti. Tai štai važiuoji iš Šiaulių į Panevėžį ar į Kauną jau iš anksto iš knygutės susipažinęs, ką ten rasi, ką pamatysi, tai ir važiavimas turi būti įdomesnis ir naudingesnis. Žinai žymesnio pastato istoriją, žinai, kur gyveno kuris nors labiau pasireiškęs žmogus. Tų knygutėlių autoriai ir leidykla, tur būt, nori, kad taip pirktų ir skaitytojų būtų žiūrėję.

Bet kai įsigiliname, tai matyti, kad tos knygutės vis dėlto paruoštos ypatingu būdu. Štai vartome tą Č. Kudabos parašytą "Kalvotoji žemaitija". Kurios tik vietovės aprašymą skaitysi, užtiksi vis šiek tiek geografinių duomenų, žymiai daugiau istorijos, net kai kur su smulkmenomis. Štai židikai. Platokai papasakota apie rašytoją M. Pečkauskaitę-Šatrijos Raganą. Iš tikro visa pusė straipsnelio apie tą vietovę kaip tik paskirta šiai rašytojai. Nurodyta, ką ji židikuose parašė, kaip ją žmonės prisimena, pasakojama apie jos įsteigtąją mokyklą, net cituojami jos laišukai. Arba štai Skuodas. Vėl žiupsnis istorijos duomenų, suminėta net, ką apie tą miestą rašė M. Valančius. Arba Salantai.

Deja, tų vietovių istorijoje paprastai yra vis tarpas — nutylimi nepriklausomybės laikai su visais jų pasiekimais. Apie tuos laikus užsiminama šen ten tik tiek, kiek jie būna susiję su kokių šiandieniniam režimui brangių įvykių ar leistinu minėti žmogum. Pavyzdžiui, Kuliu aprašyme nemaža vietos paskirta Butkų Juzei ir išdrįsta pasa-

kyti, kada jis sėdėjo kalėjime (1926-1927). Bet partijai rūpinčios sužymėtos visos smulkmenos. Kelio, se, pasirodo, 1914 m. streikavo lentpiuvės darbininkai, 1918-1919 m. buvo susiorganizavęs revoliucinis komitetas, nepriklausomybės laikais buvusi komunistų partijos kuopelė, po šio karo žuvo bent keturi komunistai. Plungėje 1919-1920 m. dirbo komunistas V. Rekašius. Į Salantus kažkada buvusi užklydusi Lenino redaguotoji "Iskra", o 1918-1919 m. veikęs valsčiaus revoliucinis komitetas. Kur tik buvo koks nors bolševikams palankus sujudėjimas, viskas suregistruota. Taigi tie leidiniai, skirti žmonėms geriau susipažinti su savo kraštu, turi ir kitą uždavinį: skelbti partijos istorijos smulkmenas. Gal tos knygutės dabar su tokiais pamėgimu rašomos ir leidžiamos kaip tik dėl to, kad vykdo tą antrąjį uždavinį.

Ne, "Kalvotoji žemaitija" šia prasme nėra jokia išimtis. Štai verskime to paties Č. Kudabos parašytą "Kur Nemunas teka". Be kita ko, Nemuno monografiją yra parašęs jau sveit gyvendamas prof. S. Kolupaila. Kudabos yra siauresnė. Bet ir jis nemažą paberia skaitytojams žinių apie Nemuną ir panevėžius, aišku, ir tokių, kurių nepanaudojo S. Kolupaila. Bet ir vėl rūpestingai suregistruota, kur mokėsi P. Cvirka, kur pastatytas paminklas V. Grybui, kurias panemunės vietas buvo apėmęs 1936 m. ūkininkų streikas, kada Alytuje buvo

įkurta tarybų valdžia. Nepriklausomybės laikai išnykę ir iš panemunės vietovių.

Tokios yra visos tos knygutės apie Lietuvos vietas vien su šiek tiek tokiais nukrypimais nuo bendros linijos. Štai 1968 m. buvo išleistas stambokas arti pustrčio šimto puslapių informacinis leidinys apie Kauną, paruoštas S. Abramausko, V. Černeckio ir A. Gulbinskienės. Jame kelias puslapių skirta ir nepriklausomybės laikams. Bet vaizdas tuose puslapiuose nupieštas neigiamas. Miesto statyba vykusį chaotiškai. Priemiesčiai skendę purve ir skurde. Pramonė merdėjusi. Mokslo ir kultūros temai paskirta keblolika abejingų eilučių. Viena kita — revoliucinis judėjimas, 1920 m. Panemunės kareivių sukilimas, streikai.

Sovietiniams laikams iškelti paskirta jau daug puslapių.

Žinoma, Kaunas — didelis, todėl jame yra kur sukurti ir rodyti sovietinių laikų nuopelnus, kurie daug gražiau atrodo, kai nemini nepriklausomybės laikų. Mažesnėse vietovėse kartais pritrūksta revoliucinių net ir smulkmenų, ką liudija Č. Kudabos "Kalvotoji žemaitija". Kai kur, pasirodo, niekas neatsitiko, kas būtų įdomu partijai — negimė nei nemirė joks komunistas, nebuvo pogrindininkų ar slaptų susirinkimų.

(k. ar.)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

GĖDOS DIENA — NAUJA KNYGA APIE KUDIRKĄ

Simo Kudirkos incidento metu, 1970 lapkričio 23 UPI Clevelando skyriuje dirbo žurnalistas Algis Rukšėnas. Jis aktyviai dalyvavo tuo metu Clevelande vykusiam Studentų Sąjungos suvažiavime ir per UPI spaudos skyrių padėjo išgarsinti lietuvių studentų demonstraciją. Simo Kudirkos tragedija ji taip sudomino, kad Algis Rukšėnas netrukus paliko UPI agentūrą ir žurnalistinę karjerą žadančią ateitį. Jis nutarė išvaikščioti visus Simo Kudirkos kelius, sutikti visus jūrininkus, kurie matė Kudirką ir buvo jo dvylikos valandų laisvės kovos liudininkai. Jaunimo grupės paragintas, jis persikėlė į Bostoną, arčiau prie įvykio vietos. Lanckė Vigilant laivą, jūrininkus, karininkus, latvi Briegę. Nuvažiavo jis į Washingtono įstaigas, rinko kiekvieną detalę, kruopščiai ruošėsi rašyti knygą.

Šiomis dienomis garsioji McKay leidykla New Yorke išsiuntinėjo naujų knygų katalogą, pranešdama, kad gegužės mėnesį išleidžiama Algio Rukšėno knyga DAY OF SHAME su antriniu ilgesniu antgalviu: "The truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant during the Russian-American confrontation off Martha's Vineyard". Tai leidyklos stilius, ji paprastai visas knygas leidžia su dvigubu antgalviu. Kataloge trumpai aprašomas knygos turinys ir

veikėjai. Knygos kaina \$7.95. Leidykla skiria ypatingą dėmesį Algio Rukšėno knygai ir naujųjų laikų jūrų dramų istorijai, kurioje atsiskleidžia patys aukščiausios žmogaus idealai — laisvės troškimas, pareigos ir sąžinės konfliktai, kitoje gi pusėje pasibaisėtinių šurpu sukrečia pareigūnų biurokratizmas ir visiškasis žmogaus teisių paniekimas.

Day of Shame
Algis Rukšėnas

veikėjai. Knygos kaina \$7.95.

Leidykla skiria ypatingą dėmesį Algio Rukšėno knygai ir naujųjų laikų jūrų dramų istorijai, kurioje atsiskleidžia patys aukščiausios žmogaus idealai — laisvės troškimas, pareigos ir sąžinės konfliktai, kitoje gi pusėje pasibaisėtinių šurpu sukrečia pareigūnų biurokratizmas ir visiškasis žmogaus teisių paniekimas.

Algio Rukšėno knyga Simo Kudirkos incidentą iškelia į universalinę žmogaus tragediją, įvykusią jūroje ant JAV pakrančių sargybos laivo. Ją skaitys laisvo ir vergų pasaulio žmonės ir užsiskleidę paskutinį lapą, niekada negalės pamiršti lietuvių jūrininko Simo Kudirkos kovos dėl žmogaus ir tautos laisvės.

(jst)

Grandinėlės 1973-ųjų metų koncertas CLEVELANDE įvyksta kovo 18 d., 3 val. p.p. Cuyahoga Community College teatre, 2900 Community College Ave. Teatras talpina 360 vietų. Yra mašinoms statyti aikštė. Tarp visos eilės šokių programoje bus atliktas Europos kelionėje pats mėgiamiausias -- Dukrė viena namie liko, Dukterį pirmą kartą Clevelande šoks Živilė Kliorytė, Jos mama -- Marytė Idzelytė, tėvas -- Kastys Giedraitis, berniukas -- Alvydas Narbutaitis, Šokių koncertą atliks visos Grandinėlės kolektyvas -- Šokėjai ir muzikantai, Kapelos vedėja -- Dalia Kavalitnaitė, Informacija koncerto reikalais: 371-4635 arba 442-8674.

ČESLOVO GEDGAUDO VEIKALAS

J. GLIAUDA

Šiomis dienomis iš spaudos pasirodė ilgai rengtas ir patraukliai garsintas Česlovo Gedgaudo monumentalus veikalas "Mūsų praeities beiškant".

Tai tikrai įdomus savo vizijine prigimtimi ir neaprepiamo kiekio studijinių talpinkų veikalas, nuspėjimais ir patriotiniu patosu.

Veikalui parašyti autorius paskyrė begalę studijinių ekskursų, panaudojo didžiulę šaltinių biblioteką.

Kada pasirodė "Dirvoje" pirmieji, paskiri, autoriaus rašiniai, kuriais jis sudomino skaitytojus, žiliausios praeities mėgėjus, susidarė knygai leisti komitetas, sutelkę apie pusketvirtą tūkstančio dolerių. Sumanytas tapo kūnu. Enciklopedinio dydžio veikalas jau pasiekė savo mecenatus, prenumeratorius ir knygnešių skobinius.

"Kultūrinio lobio palikimas toks milžiniškas, kad net, tūkstančiams metų pralinkus vis dar tebeužtinkame jo aidus, stiprius kaip griausmas", rašo autorius (psl. 10).

Veikalas skirtas istorinei bei lingvistinei problematikai, kuri volens nolens, sustoja prieš akis, sekant aisių-eisčių kelius Europos žemyne. (Tacito pavadinimą "aestii", pasinaudodamas "raktine išsitaiksinimo sąvoka", autorius vadina "eisčiais". Tai keliautojai, gintaro takais peržengę Europą ir palikę savo šiol neįsilydusius pėdsakus).

Č. Gedgaudas dėsto dinamiškai, su poleminiu įkarščiu, su dažnu sarkazmu, skirtu istorinių faktų klasotojams. Autoriaus nuomone, klastoja istorinius faktus tie, kas vengia tų faktų potekstėje (tyčiom ar per nežinojimą) įžiūrėti "eisčių" politikos ar kultūros komponentus.

Knygos schema mozaikinė. Turinyje tilpo skyriai: Nutylimu klausimu, Kodėl mes mažai težinome apie savo didingą praeitį?, Lietuvos vardo kilmės beiškant, Lietuvos valstybinės kilmės beiškant, Slavų kilmės beiškant, Lietuvių tautos kilmės beiškant.

Kiekvienas mūsų žiliausios prosenovės mėgėjas tikrai apetingai skaitys tuos nuostabius pasakojimus.

Kitos penkios veikalo dalys yra iliustratyvinė pir-

mosios dalies detalizacija. ir įeigu mes didžiojamės rašytojo J. Kralikausko sugėbėjimu problematiškos tikrovės artybėje atkurti mindauginę lietuvių kalbą,

Mūsų Praeities Beiškant

lygiai džiūgina ir Č. Gedgaudo knygoje autoriaus drąsa atkurti "eisčių" praeitį ir vos įspėjamą istorinių pareinamybių logiką, ir polėkiškas prielaidas sujungti į visumą, kuri, paskutinį knygos puslapį užvertus, sustoja prieš akis neaprepiamo pločio paveikslu.

Eilinis knygos skaitytojas, tuo tenka tikėti, bus parbloktas panaudotos medžiagos gausa ir autoriaus sukurto vaizdo vientisumu. Atskleidžiamos prosenovės panorama, slapta arba ir atvirai, tenkina "eisčių" palikonių ambicijas. Juk, su-

mažėje iki Pabaltijo tautos dydžio, mes valdėme plotus nuo Upėninių (Apeninai) iki Hititijos!

Nedrįstame aptarti, kaip ortodoksiškesnieji istorikai sutiks šią Č. Gedgaudo knygą. Tenka prisiminti, kaip sutiko dr. M. Gimbutienė, bene 1949 metais, Juozo Gabrio "La parente des langues hittite et lithuanianne". Bet ta pati J. Gabrio knyga sulaukė gerų vertinimų "La Gazette de Lausanne" skiltyse.

Tačiau kiekvienas rašytojas, vos jis palies temą bent tūkstančių metų senesnę už "šventaragį", "Algimantą" ar "Mindaugo nužudymą" jau neišsivers be Č. Gedgaudo "Mūsų Praeities Beiškant". Tai jau bus arsenalas temoms, siužetams ir istorinei terenai.

Keli piešiniai, kuriuos nupiešė suomių dailininkas P. Weckstrom suteikia knygai vaikų pasakų rinkinio pobūdį. Taip pat pasigendame aiškinamojo teksto po daugeliu iliustracijų. Aiškinimai, pridėti knygoms gale. Tai neparanku. Poleminis tonas, kartais, per, aštrus.

Veikalas yra neabejotina naujovė mūsų knygų temose.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

WANTED EXPERIENCED DIESEL MECHANICS

We have Openings for experienced Diesel Mechanics at our Detroit Terminal. uOr Company can offer you top wages, liberal fringe benefits and future security. We are currently in our 77th year of service and are still building for the future.

If you know you are right person, apply at:

GATEWAY TRANSPORT CO., INC.

6150 Inkster Rd., Romulus, Michigan 48174

(12-14)

DIE MAKERS

Stamping shop has openings for
Journeyman, Die Repairmen
TOP WAGES, PLUS FRINGES
APPLY 8:00 A.M. to 5:00 P.M.

WEEKDAYS OR CALL:

A. Bonkowski
313-835-6000

for specific information

DAVIS TOOL & ENGINEERING

19250 PLYMOUTH ROAD DETROIT, MICHIGAN

(12-15)

18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45
46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60
61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75

Clevelando Nauj. parapijos mokyklos mokiniai mokyklos suruoštame Vasario 16 minėjime.

J. Carlos nuotr.

CLEVELANDO PARAPIJINĖS MOKYKLOS MOKINIAI MINĖJO VASARIO ŠEŠIOLIKTĄJĄ

Clevelande, kaip ir kitose lietuvių kolonijose, vasaris tapo lietuvių mėnesiu. Lietuvos nepriklausomybės sukaktį minėjo visa lietuviškoji visuomenė, atskiros organizacijos, lietuviškos mokyklos. Tačiau įdomu, kad į šią minėjimų eilę įsijungė ir N. P. P. š. parapijinė mokykla, kurioje mokosi nemaža dalis jaunosios kartos lietuvių vaikai. Nors skaičiumi lietuviai moksleiviai mokykloje ir nežymūs, tačiau lietuvių daugumą išvairiomis progomis išskiria.

Taip pat ir mokyklos pagalbiniame komitete lietuvių dalyvauja nežymiu skaičiumi, tačiau savo iniciatyva ir ten daug kur parodo. Taip ir šį kartą pravedant minėtą šventę dviejų komi-

teto narių t. y. Mirgos Kižienės ir Irenos Kijauskienės iniciatyva nulėmė. Komitetas paprastai kas mėnesį ruošia mokiniams priešpiečius, tad buvo gera proga juos sutapdinti su vasario 16.

Mokyklai vadovaujanti seselė Margarita su šiuo pasiūlymu sutiko ir pažadėjo visokią paramą tokiai šventei pravedti.

Tad jos iniciatyva mokyklos mokiniams jau prieš savaitę buvo išdalinti lapeliai skelbiant Vasario 16 "LITHUANIAN DAY LUNCHEON" ir prasidėjo labai intensyvus tai dienai pasiruošimas.

Savaitiniame lietuvių vaikų darželyje, Amandos Muliolienės priežiūroje, irgi virė

darbas. Čia mamytės karpė gėles ir ruošė papuošalus stalams. Mokyklinis jaunimas pašė ir karpė įvairius Lietuvos istorijai būdingus paveikslus. Tautodailės parodėlę organizavo Irena Kijauskienė, o atitinkamą šiai dienai programėlę Mirga Kižienė.

Vasario 16 d. mokyklos valgykla buvo šventiškai ir nuotaikingai dekoruota. Stalų puošė lietuviškos vėliavėlės ir gėlių puokštės, sienas puošė tautinės spalvos, jaunimo piešiniai bei didelis plakatas su Vasario 16 užrašu. Vienam valgyklos kampe įrengta parodėlė drožinių, gintaro ir knygų.

Atėjus pietų pertraukai, mokiniai su mokytojom rinkosi į valgyklą. Nuotaika buvo labai pakili, nes grojo ir lietuviška muzika. Geroj nuotaikoj pavalgę ir gerai nusiteikę mokiniai klausėsi jų pačių draugų atliekamą programėlę. Prieš programai pradėdant Ed. Kižys 7 skyr. mok. labai gražiai pristatė Vasario 16 šventę, primindamas pavergtą tėvynę ir visų laisvėje gyvenančių lietuvių ryžtą kovoti už jos laisvę. Daina, Rūta ir Gailutė Motiejūnaitės padainavo peletą lietuviškų dainelių. Po programėlės kiekvieno skyriaus mokytoja su savo mokiniais apžiūrė parodėlę ir jiems suteikė reikiamus paaiškinimus. Likusią popietę mokytojos klusėje pašvenčia šventei labiau išryškinti. Viena iš seselių, seselė Konrada, mo-

kinius net lietuvišką dainelę išmoko.

Taip šventiškoj nuotaikoj ir baigiamas tos dienos darbas Nepaliaujančios Pagalbos Panelės šv. parapijinėj mokykloj.

Reiktų dar paminėti ir ponias, kurios savo darbu prisidėjo prie šios šventės įspūdingo pravedimo ir pasisekimo. Tai Dalė Staniškienė, Amanda Muliolienė, Ramutė Tatarūnienė, Nijolė Motiejūnienė, Danutė Apanienė, Regina Silgalienė, Rauda Gelažienė, Aldona Miškinienė ir Ingrida Bublienė. (ib)

Sesutės Daina, Rūta ir Gailutė Motiejūnaitės ir Ed. Kižys išpildant programą.

J. Carlos nuotrauka

PLASTIC MOLD MAKERS MACHINE HANDS

With experience on basing mill or radial drill

DUPLICATOR OPERATORS

Familiar with true trace 3D

Minimum 3 yrs. exper in Plastic Mold Making. To work nights, 58 hr. wk. all benefits, profit sharing retirement program, good steady employment.

CORVER ENGINEERING

9440 Grinnel

Detroit, Mich. 48213

313-571-0110

(15-24)

**AUKOS VASARIO 16
GIMNAZIJOS BENDRA-
BUČIO STATYBAI,**
gautos 1971-72 m. iš Akro-
no ir Clevelando apylinkių
lietuvių:

500 dol. dr. J. Sonta.
200 dol. dr. J. ir B. Skriskai.

100 dol. Ona Rumbutienė.
125 dol. kun. A. ir sesutė Goldikovskis.

Po 100 dol. J. ir E. Stepai,
kun. B. Ivanauskas, kun. K. Žemaitis, dr. J. Kriaučiūnas,
dr. Ed. Lenkauskas ir E. Alšėnienė.

Po 70 dol. Clevelando "Ateities" klubas, B. Gražulis.

65 dol. E. ir B. Malcanai.
Po 60 dol. O. ir V. Jokūbaičiai ir A. A. B. Butkauskas šeima.

Po 50 dol. dr. A. Savičiūnas, dr. XXX, dr. D. Degešys, dr. J. Stankaitis, M. Iešmantienė, P. Mikoliūnas, J. Kristolaitis, dr. J. Sandargas ir J. Pivoriūnas.

Po 30 dol. J. DeRighter, V. Arnastauskaitė, J. ir M. Mikoniai, V. Krivickas, J. Žygas.

Po 25 dol. dr. Ed. Juodėnas, dr. W. Berger, Vl. Bacevičius, E. Unger, A. Kušnevičius, M. Žitkus, dr. XXX, K. ir E. Gasparaičiai.

22 dol. J. Vaičiūnas.
Po 20 dol. D. Iešmantas, Fr. O'Bell, V. Mažeika, V. ir S. Akelaičiai, M. Blynas, O. Miliauskas, V. Kasakaitis, dr. V. Gruzdis, Alg. Muliolis, Br. Snarskis, D. Staniškis.

Po 15 dol. K. S. Karpus, Lietuvių Konservatorių Klubas, St. Slabokas, V. Juodis.

16 dol. P. Žilinskas.
13 dol. O. ir K. Žygai.
11 dol. A. Sumakeris.
7 dol. V. Bartuška.

Po 10 dol. P. Bielinis, R. Bridžius, K. Stepas, St. Jurkaitis, V. ir M. Bačiuliai, St. Astrauskas, E. ir R. Šilgaliai, A. Garka, P. Jakinevičius, J. Pauža, M. ir Z. Peckai, A. Pinkuvienė, V.

Biliūnas, M. Missus, J. Naujokaitis, P. Sejonas, V. Valys, A. Valaitis, J. Aponavičius, dr. A. Martus, V. Čepukaitis, D. Čipkienė, Z. Gelgotaitė, R. Vodopalas, A. Kasiulaitis, J. Mockus, J. Kijauskas, V. S. Garmai, K. Minca, dr. H. Brazaitis, P. Skardis, J. Lepeska, Pr. Petraitis, S. Laniauskas, St. Lazdinis, J. Urbšaitis, V. Urbaitis.

Po 5 dol. J. Macyjauskas, Alb. Grėbliūnas, J. Nasvytis, J. Augustinavičius, A. Šiaučiūnienė, A. Švarcienė, S. L. Keženiai, Mikasė Žilinskas, V. Kulbokas, V. ir J. Stuogiai, A. Deokaitis, A. Martinonis, E. Ilenda, K. Gaižutis, Steponis, A. Nevulis, J. M. Dunduras, V. Augulytė, A. Styra, M. Bruožienė, P. Kliorys, Pr. Mainelis, S. H. Idzelis, K. Titas, St. M. Melsbakai, Vl. Matulionis, E. Vyšniauskienė, J. Švarcas, D. Vaičiūnienė, Raulinaitis, St. Rutkauskas, A. Garmus, J. Sadauskas, Kavaliūnas, L. Kazėnas, J. Stempužis, M. Žilinskas, Alf. Sušinskas, P. Kudukis, V. Rociūnas, J. Smetona, A. Bielskus, Pr. Karalius, V. B. Čyvai ir XXX.

Po 4 dol. Ig. Muliolis, M. J. Skuzinskai.

Po 3 dol. A. Dovydaitis, A. Sadauskas, V. Brazilius, J. Juodis.

Po 2 dol. Al. Žiedonis, A. Andrejauskas, E. Macijauskienė, A. Skarnus, J. Čyvas, A. Brazaitis, Pr. Liaukionis, XXX, V. Gecevičius.

Po 1 dol. A. Gelgotienė, O. Vasiene, XXX, M. Blažienė, E. Lesky, O. Geležūnienė, P. Jurgutavičius, A. Stankūnienė, M. Chernis, Fr. Montvilienė, O. Ragauskas, S. Ragauskas, L. Jerzman, M. Miskulin, J. Stoškus, P. Mice, A. Karklis, U. Verbylaitė, C. Yavik.

Ona Jokūbaitienė
Vasario 16 Gimnazijos
Statybos Piniginio
Vajaus Komiteto
Iždininkė

Gina Čapkauskienė dainuoja. Stereo. Išleido Belle-Arti (BA-420) Quebec, Canada.

Pirmoje pusėje yra: Lakštingalėlė — A. Kačanauskas, Oi nėra niekur K. V. Banaičio, Už balto stalo sėdėjau — K. V. Banaičio, Oi, tu, kregždute — G. Gudauskienė, Sauksmas — B. Budriūno, Lakštingalė s giesmė — V. Kuprevičiaus, Gėlės iš šieno — V. Jakubėno.

Antroje pusėje: Viliojanti peteliškė — A. Campa, Lakštingala ir rožė — C. Saint-Saens, Be tavo meilės — M. Sandoval, Vyturėlio daina — H. R. Bishop, Solvegos daina — E. Grieg, Mėlynasis Dunojus — J. Strauss.

Plokštelės kaina 6 dol.

m may co
budget
stores

IŠPARDAVIMAS!

Žymaus gamintojo
vyriškių kelnų
ir jeans

3.99

Reguliariai 7.99-10.99
Sutupysite 4.00 iki 7.00

- Didelis pasirinkimas kelnų plačia apačia stiliuose.
- Taip pat tiesių kelnų
- Neprosijamos medžiagos arba vien tik medvilnės denims ir medvilnės corduroys
- Taip pat spalvotų ir drąsių piešinių
- Dydys 28-38 liemens, trumpo, vidutinio ir ilgo grupėse
- Budget Men's Clothing, All Stores

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

BIRUTIETĖS PUOSELEJA LIETUVIŠKĄ MENĄ

Kovo 11 d. šv. Jurgio parapijos salėje, tuoj po lietuviškų pamaldų visuomenė turės progą pamatyti, pasigrožėti ir įsigyti A. Jony-nienės tautiniais motyvais keramiką.

Tą pačią progą birutietės suteikė progos parodoje dalyvauti su savo kūrinių ir meną studijuojančiom lietuvaite.

Kaip ir visada ir šį kartą birutietės svečius pavaišins charakteringais lietuviškais valgiais.

• Dail. Diannos Penkauskaitės-Sitar meno kūrinių paroda atidaroma sekmadienį, kovo 4 d. nuo 2-5 po pietų Center Gallery, 7441 W. Ridgewood Drive, Parmatown, Medical Arcade, Phone 888-4514.

Paroda tęsis iki kovo mėn. 29 d.

Taip pat galerijoje bus ir dailininko Chen Wing Wind sor kūrinių paroda. Paroda atidaryta kiekvieną dieną 11-4 val., vakarais nuo 7 iki 8:30 val. ir šeštadieniais nuo 12-4 val., sekmadieniais 2-5 po pietų.

• Mazowsze Dance Company, pakviesta Cleveland Opera Assn., kovo 3 ir 4 d. Clevelande Music Hall pristatys clevelandiečiams visai naują dar nematytą šokių programą. Ši pagarsėjusi lenkų šokių grupė iš 100 artistų-šokėjų duos spalvingą ir gyvą programą, mazurkas, polkas ir kt. Bilietai jau parduodami pas Burrows mieste. (Sk.)

DĖMESIO siunčiantiems siuntinius į Lietuvą ir Rusiją. Pranešame, kad maitas už perukus (wigs) pakeltas iki \$13.50 už vieną.

Globe Parcel
Service, Inc.

Clevelando skyrius

SAVININKAS PARDUODA

Mūrinį namą, 3 miegamieji. Didelis sklypas. 2 automobilių garažas. Daug įvairių patobulinimų. Nottingham rajone, arti Nauj. parapijos bažnyčios. Aukščiau 30,000. Tel. 486-2426. (14-15)

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE TRADICINIS LIETUVIŠKAS UŽGAVĖNIŲ ŠIUPINYS

Stalai po 10 žmonių rezervuojami pas čiuurlioniečius arba Ireną Navickaitę, telef. 371-0305, D. Ramonienę, telef. 481-6562, V. Sniečkų, telef. 382-9169. Pakvietimų kaina suaugusiems \$10.00, jaunimui \$7.50.

Fil. J. Karaliūtė-Mitalienė sega gėlę ALT S-gos Clevelando skyriaus garbės pirmininkui Steponui Nasvyčiui. Iš kairės sėdi: muz. A. Mikulskis, B. Smetonienė, A. Augustinavičienė ir Steponas Nasvytis. J. Carlos nuotrauka

STEPONAS NASVYTIS — ALT S-gos Clevelando skyriaus garbės pirmininkas

Tęsiant tradiciją, praeitą sekmadienį, vasario 18 d. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Clevelando skyrius suruošė savo nariams ir bičiuliams Vasario

Jonas Mockus, ALT S-gos Clevelando skyriaus pirmininkas, atidaro minėjimą. J. Carlos nuotr.

Steponas Nasvytis, skyriaus garbės pirmininkas, dėkoja už pagerbimą. J. Carlos nuotr.

šešioliktosios minėjimą gražioje Europa Travel Service salėje. Į minėjimą susirinko arti šimtas asmenų.

Minėjimą atidarė skyriaus pirmininkas J. Mockus. Sugiedojus Lietuvos himną, buvo pagerbti mirę skyriaus nariai.

Trumpai nupasakojęs Vasario šešioliktosios svarbą, jis pranešė, kad skyriaus valdyba yra nutarusi ypatingai atžymėti vieną savo skyriaus narį ir skyriaus steigėją, buvusį skyriaus

Komp. A. Mikulskis, skaitęs paskaitą apie Lietuvos kultūrinius laimėjimus Nepr. metais. J. Carlos nuotr.

pirmininką proviz. Steponą Nasvytį, pakeliant jį į skyriaus garbės pirmininkus.

Susirinkusieji žinią sutiko gausiais plojimais ir skyriaus sekretoriui K. Karaliui perskaičius valdybos protokolą, kuriame nutarta susirinkimui pristatyti Stp. Nasvytį pakėlimui į garbės pirmininkus, susirinkusieji plojimais parėmė nutarimą ir skyriaus narė, neolitanė fil. J. Karaliūtė-Mitalienė garbės skyriaus pirminin-

Akt. Z. Peckus, išpildęs meninę programą. J. Carlos nuotr.

L.T.M. "Čiuurlionio" ansamblis nuoširdžiai kviečia Clevelando lietuvius dalyvauti užgavėnių baliuje. Lietuviškas užgavėnių valgis — šiupinys bus patiektas š. m. kovo 3 d., Slovenian Soc. Home, 20713 Recher. Daug veitos automobiliams pastatyti. Policijos apsauga.

kui Steponui Nasvyčiui prisegė gėlę. Po to visi susirinkusieji sugiedojo jam ilgiausių metų.

Vilties Draugijos pirmininkas A. Laikūnas trumpame žodyje nušvietė Stepono Nasvyčio nuopelnus ne tik Tautinėje Sąjungoje, bet ir lietuviškame Clevelando gyvenime.

Po to žodį tarė pats garbės pirmininkas Stp. Nasvytis.

Minėjime pagrindinis kalbėtojas buvo komp. Alfonsas Mikulskis, kalbėjęs apie kultūrinius laimėjimus Nepriklausomoje Lietuvoje. Jo kalba buvo su dėmesiu susirinkusiųjų išklausyta, nes buvo kruopščiai dokumentuotai paruošta.

Meninę programą išpildė aktorius Z. Peckus, paskaitęs keletą patriotinių eilėraščių ir pabaigai visų nušėlimui skyriaus narys I. Stankevičius paskaitė savo sukurto eilėraštį.

Baigus programą susirinkusieji vaišinosi prie stalų paruoštais užkandžiais ir gėrimais, dar ilgai dahindamiesi minėjimo įspūdžiais.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

KOVO 3 D. Čiuurlionio Ansamblio rengiamas Užgavėnių šiupinys.

KOVO 4 D. Šv. Jurgio parapijos salėje Clevelando skautijos pramoga: kino filmas, užgavėnių blynai ir pasilinksminimas. Pradžią 4 val. p.p. Rengia Pilėnų Skautų Tuntas.

KOVO 10 D. Šeštadienį, Vysk. M. Valančiaus Lit. M.-los Tėvų Komiteto kviečiamas Hamiltono dramos sambūris "Aukuras" sta to dramą "Audronę".

KOVO 11 D. DLK Birutės d-jos Clevelando skyriaus parengimas.

KOVO 18 D., sekmadienį, 3:00 v. p.p., Cuyahoga Community College, 2900 Community College Ave., Grandinėlės koncertas.

KOVO 24 D. Kaziuko Mugė Naujos parapijos salėje.

BALANDŽIO 1 D. Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai paremti madų paroda.

BALANDŽIO 8 D. Clevelando šauliai rody filmą apie kraujo spaudimą ir širdies ligas šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 14 D. Vieno žmogaus teatras Nauj. parap. salėje.

BALANDŽIO 29 D. Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tradicinis balius.

GEGUŽĖS 5-6 D. Clevelando ateitininkų šeimos šventė.

GEGUŽĖS 12 D. Clevelando vyrų okteto 100-to dainų maratonas.

GEGUŽĖS 13 D. Naujos Parapijos salėje Lietuvių šimtmečiui atžymėti paminklo šventinio mo iškilmės.

BIRŽELIO 23-24 D. Naujųjų Lietuvių Namų Clevelande oficialus atidarymas.

RUGSEJO 15 D. Pirmasis rudens balius su įdomia menine programa. Rengia Dirva Naujuose Lietuvių Namuose.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

NAMŲ SARGAS

Reikalingas namams Naujos parapijos rajone. Vyras ir žmona. Gali būti pensininkas. Be vaikų ir naminių gyvulių. 486-2030.

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
or
1ST CLASS SKILLED
DIE MAKERS
BORING MILL OPERATORS
DAY & NIGHT SHIFT
Must have job shop experience. Long
program & fringe benefits.
NORTHSIDE TOOL & DIE
14326 E. 9 Mile Rd.
Warren, Mich. (13-15)

WANTED
JOURNEYMAN
ELECTRICIANS
MACHINE REPAIRMEN
TOOL & DIE MAKERS
JOURNEYMEN or 8 years experience
Day & afternoon shift.
Steady employment.
SOSS MFG. CO.
21777 Hoover
Warren, Mich. (12-15)

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

Dalis svečių ALT S-gos Clevelandos skyriaus Vasario šešioliktosios minėjime. J. Carlos nuotr.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Vėliavos pakėlimas Vasario 16-tos proga Los Angeles šv. Kazimiero parapijos kieme, L. Kanto nuotr.

VYRIAUSIAS SKAUTININKAS P. AMERIKOJE

Skautų Brolijos Vyriausias Skautininkas v. s. Petras Molis vasario 15 d. išskrido į Pietų Ameriką tikslu aplankyti Venezuelą, Braziliją ir Argentina. Ten ryžtasi ne tik arčiau susipažinti su lietuviškomis bendruomenėmis, bet pagal galimybes bandyti atgavinti bei suorganizuoti skautiškos veiklos vienetus. Kadangi iš palaikomų ryšių atrodo, jog ten esantis jaunimas skautiškai veiklai yra gana palankiai nusiteikęs, todėl tikimasi, kad Vyriausio Skautininko atsilankymas suteiks tokiai veiklai sėkmingą pradžią. Šiuo lietuviškas skautų sąjūdis būtų pasiekęs jau ketvirtąją kontinentą.

Vasario 25 d. v. s. Molis dalyvaus P. Amerikos Jaunimo Kongrese Sao Paul.

Vėliau, grįždamas iš P. Amerikos, Vyr. Skautininkas kovo 4 d. dar žada aplankyti clevelandiškus skautus.

—ag—

CHICAGO

V. A. RAČKAUSKAS TELEVIZIJOJ

Vytautas A. Račkauskas, dalyvaudamas Chicagos televizijos programoje, svarstant JAV etninių grupių rūpesčius, labai vykusiai panaudojo progą (mat tai buvo Vasario 16-sios išvakarėse) ir iškėlė Sovietijos vykdomą lietuvių ir kitų okupuotų valstybių - tautų genocidą bei bolševizmo kėslus užvaldyti pasaulį.

Gaila, kad jo pasirodymas televizijoje iš anksto mažai kam tebuvo žinomas.

- Antras Kaimas, sceninio, humoro ir satyros grupė, savo 10 metų sukurtą programą Chicagos Jaunimo Centre išpildys kovo 10 (8 v. v. ir kovo 11 (3 v. p. p.) dienomis. Pastatyme, šalia reguliariųjų, aktyviai dalyvauja ir visi senieji kolektyvo nariai — viso virš 200 vaidintojų. Staliukų rezervacijos HE 4-7004. (15-16)

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Worcesterio skyrius praneša, kad š. m. vasario 13 d. Worcester, Mass. mirė

AMBROZE BLAŽYS

ilgametis šio skyriaus narys, buvęs Lietuvai Vaduoti Sąjungos ir Misiijos veikėjas, lietuvių kultūrinės veiklos puoselėtojas.

Žmonai MARIJAI, dukrai TERESEI su šeima ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Lietuvių Tautinės Sąjungos Worcesterio Skyrius

L. š. S. T. Karininko Antano Juozapavičiaus kuopos šauliai reiškia gilią užuojautą šauliui

VYTAUTUI SENKUI

jo sūnui ROBERTUI staiga mirus

Kuopos Valdyba

LB Detroito apylinkės valdyba ir darbo prezidiumas metiniame susirinkime. Iš kairės: Kastytis Karvelis, Algirdas Skrebutėnas, Jonas Urbonas, Vladas Staškus, Danguolė Jurgutienė, pirm. Vladas Selenis, Jurgis Šenbergas, Robertas Selenis, Linas Mikulionis ir Alfonsas Velavičius.

K. Sragausko nuotrauka

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ALT S-GOS DETROITO SKYRIUS PAMINĖJO VASARIO ŠEŠIOLIKTAJĄ

ALT S-gos Detroito skyrius sausio 10 d. Lietuvių Namuose surengė Vasario šešioliktosios minėjimą ir jį pavadino išvakarėmis, nes pagrindinis Vasario šešioliktosios minėjimas įvyko vasario 18 d., kurį organizavo Detroito Lietuvių Organizacijų centro valdyba.

Skyriaus pirmininkas Jonas Švoba atidarydamas minėjimą pasakė, kad skyrius ėmėsi iniciatyvos ir vėl atgaivino užmirštą gražų paprotį — minėti Vasario šešioliktąją. Atsistojimu ir tylos minute buvo pagerbti kariai, savanoriai, šauliai ir partizanai.

Minėjimo programai praversti pakvietė Albertą Misiūną, kuris savo keliu pakvietė Stefaniją Kaunelienę skaityti paskaitą.

Stefanija Kaunelienė prieš pradėdama savo paskaitą pareiškė, kad ką ji skaitys nebus paskaita, o tik palaidos mintys nuotakai sužadinti. Stefanija Kaunelienė tose mintyse nušvietė Lietuvos laikus, kuomet Lietuvos valstybė buvo viena iš didžiausių valstybių ir joje prieglaudose ieškojo: lenkas, gudas, totorius ir kiti. Vėliau gyvenimą rusų priespaudoje ir Lietuvos Nepriklausomybės laikais. Kaip Lietuva klesėjo ir gyveno atgavusi 1918 nepriklausomybę.

Šios jos mintys buvo gražiai perduotos klausytojams ir ši paskaita prabėgo taip greit, kad net nei nepajutome.

Po S. Kaunelienės paskaitos jaunuolis Edvardas Vasiliauskas padėkavo poetės Marijos Sims eilėraštį "Vasario šešioliktajai".

Po to buvo sugiedotas Lietuvos Himnas ir užbaigta pirmoji dalis.

Antroje dalyje pirmininkas Jonas Švoba pristatė žurnalą Naujoji Viltis. Savo žodyje jis apibūdino žurnalą Viltis Lietuvoje atsiradimo aplinkybes ir kokia buvo to žurnalo paskirtis. Po to apibūdino atsiradimą Amerikoje N. Vilties žurnalo, nupasakoję kokios jis krypties, kas jame rašoma ir kokie bendradarbiai.

Pabaigoje pareiškė, kad Naujoji Viltis dėl savo turiningumo, grynai tautinės — lietuviškos krypties ir dėl bendradarbių pajėgumo yra rekomenduotina visiems prenumeruoti, skaityti ir remti.

Po to Jonas Švoba supažindino su šiais metais įvykstančiu ALT S-gos seimu, gegužės 26 ir 27 d. netoli Detroito, Troy priemiestyje. Patalpos jau nusamdytos ir turi gerą parkinimo aikštę.

Gegužės 26 d. bus posėdis ir vakare banketas, kuriame meninę dalį išpildys muz. Stasio šližio jaunimo choras. Šokiams gros Vytauto Petrausko orkestras. Kvietė visus atsilankyti ne tik į seimą ir banketą, bet remti visuose darbuose.

Padėkojo svečiams už atsilankymą ir minėjimą, o šeimininkams už priepimą tortų, spurgų ir visokių pyragaičių. Parengimų našta nešė: Antanina Jonynienė, Stasė Šimoliūnienė, Joana Švobienė. Stasys Šimoliūnas kavą virė ir loteriją pravedė, o Vincas Šarka buvo vyriausias kasininkas.

Jonas Gaižutis parodė iš skyriaus darytą 1968 ir 1969 metais pas W. Adams išvykų filmą ir ten buvo matomi daugumoje tie patys veidai, kurie buvo atvykę ir į šį minėjimą. Minėjime dalyvavo gražūs būrelis skyriaus narių ir jų svečių. Dovana "Martel", gražiai papuoštas butelis, teko J. Kinčiui už 17 centų. Laimingąjį bilietą ištraukė Marija Sims. Ir pelno spaudai paremti padaryta \$43.09.

LB DETROITO APYLINKĖS SUSIRINKIMAS

Sausio 11 d. Lietuvių Namuose įvyko LB Detroito apylinkės metinis narių susirinkimas. Susirinkimą atidarė pirm. Vladas Selenis ir prezidentą susirinkimui praversti pakvietė pirmininku — Danguolę Jurgutienę ir sekretoriumi — Vladą Staškų.

Praėjusių metų susirinkimo protokolą perskaitė Saulius Šimoliūnas, kuris po trumpų diskusijų buvo priimtas.

Valdybos pirmininko ir išdininko metiniai raportai buvo iš anksto paruošti, atspausdinti ir nariams išdalinti. Pirmininkas tik padarė savo raporto papildymą. Pranešė tuos dalykus, kurie ten nebuvo įtraukti.

Pagal išdininko apyskaitą apylinkės valdyba 1972 metais turėjo pajamų \$3,287.72 ir išlaidų \$2,059.55 ir išde sausio 1 d. \$1,228.17.

Revizijos komisijos aktą perskaitė Norimantas Udrys. Akte pažymėta, kad knygos ir atskaitomybė vedama tvarkoje ir trukumų nėra.

Į valdybą 1973 metams išrinkti: Kastytis Karvelis, Linas Mikulionis, Juozas Murinas, Vytas Petrulis, Robertas Selenis, Algirdas Skrebutėnas, Stasė Smalinskienė, Martynas Stonys, Irena Sventickaitė, Jonas Urbonas ir Alfonsas Velavičius. Į valdybą išrinkta 11 narių ir jų tarpe 5 studentai.

Į revizijos komisiją išrinkta: dr. Adolfas Damušis, dr. Kazys Karvelis ir Antanas Norus.

Atstovais į Pabaltiečių komitetą patvirtinti tie patys asmenys: advokatas Algirdas Ambrose, Yolanda Baužienė, Jonas Urbonas ir Algis Zaparackas.

Susirinkimas pavedė valdybai remti lituanistines mokyklas ir turėti valdyboje vieną narį socialiniams reikalams. Už gerą pareigų atlikimą valdybai pareikšta padėka.

Seniūnų vardu kalbėjo vi-

cepirminkas Albertas Misiūnas. Jis pasakė, kad seniūnai yra visi geri ir pareigas atlieka gerai. Prašė susirinkimo jiems išreikšti padėką, kas ir buvo padaryta. Rankų plojimu jiems padėkota.

KULTURINIO CENTRO STATYBA

Pagerėjus orui, Dievo Apvaizdos bažnyčios ir kultūrinio centro statyba smarkiai pajudėjo pirmyn. Jau užbaigtos lauko sienos, apdengtas stogas, sudėti langai ir durys ir dabar vyksta vidaus darbai. Viskas numatyta užbaigti apie vidurvasarį. Ir visas projektas kainuos apie 800,000 dolerių.

Parapijos taryba, ėmėsi

šio didelio darbo jūdama, kad detroitiečiai nori turėti ne vien naują bažnyčią, bet ir kultūrinį centrą, kuris tarnautų visiems Detroito apylinkių lietuviams. O kad to nori, tai jau daugelis yra įrodę savo aukomis ir iki šiol kultūrinio centro ir naujos bažnyčios statybos fondan yra gauta arti 80,000 dolerių grynais. Bet to dar neužtenka. Viso projekto užbaigimui dar trūksta per 100,000 dolerių.

Taryba prašo visus skirti savo auką šiam kilniam tikslui, kuris tarnaus Dievui ir tėvynei.

Parapijos pietūs bus kovo 4 d. kavinės patalpose. Vietų skaičius ribotas ir tik pirmieji nusipirkę galės gauti vietas.

- Ona Dzerbunienė mirė vasario 3 d. sulaukusi 82 metų. Vasario 6 d. iš Jolandos Baužienės laidotuvių namų buvo atlydėta į šv. Antano bažnyčią ir čia kun. K. Simaitis asistuojamas kun. A. Babono ir D. Lingvino atlaikė gedulingas pamaldas už jos vėlę. Po pamaldų buvo nulydėta į Holy Sepulchre kapines ir palaidota. Pusryčiai laidotuvių dalyviams buvo paruošti Lietuvių Namuose. Liko jos vyras Juozas Dzerbunas, duktė Elena Misiūnienė, žentas Albertas Misiūnas, anūkes Ramutė, Valytė ir Rūta.

A. Grinius

DIRVOS NOVELĖS 1973 M. KONKURAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1973 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomajame mašinėlėje ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

ŠVENTARAGIS

Tai naujas VYT. ALANTO istorinis romanas iš Mindaugo laikų. I tomas 408 psl. Kietais viršeliais 6 dol., minkštais — 5 dol. Aplankas dail. T. Valiaus.

Tai knyga, kurią pradėjus skaityti, negalima atsisitraukti, kol nebaigiamas paskutinis puslapis.

Paskubėkite įsigyti knygą pas platintojus ar tiesiog Dirvoje.

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu ..... dol. ir prašau atsiųsti man V. Alanto romaną šventaragis I tomą.

Pavardė ir vardas

Adresas